

РАС

**ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О РАДУ
РАЗВОЈНЕ АГЕНЦИЈЕ СРБИЈЕ
ЗА 2021. ГОДИНУ**

Београд, фебруар 2022. године

САДРЖАЈ

УВОДНЕ ОДРЕДБЕ	3
I. СЕКТОР ЗА СТРАТЕШКА УЛАГАЊА.....	4
II СЕКТОР ЗА ПОДРШКУ МСП.....	11
III СЕКТОР ЗА МЕЂУНАРОДНУ САРАДЊУ	24
IV СЕКТОР ЗА РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И РЕГИОНАЛНУ САРАДЊУ.....	31
V СЕКТОР ЗА ПЛАНИРАЊЕ И АНАЛИЗУ	36
VI СЕКТОР ЗА ФИНАНСИЈСКЕ, ПРАВНЕ И ОПШТЕ ПОСЛОВЕ	50
VII СЕКТОР ЗА ОРГАНИЗОВАНЕ ИНДУСТРИЈСКЕ ЗОНЕ.....	52
VIII СЕКТОР ЗА ПРАВНУ ПОДРШКУ.....	52

Уводне одредбе

Развојна агенција Србије (даље: Агенција) основана је Законом о улагањима („Сл. гласник РС”, бр. 89/2015 и 95/2018) ради обављања развојних, стручних и оперативних послова подстицања и реализације директних улагања, промоције и повећања извоза, развоја и унапређења конкурентности привредних субјеката, угледа и развоја Републике Србије у области привреде и регионалног развоја.

На оснивање и рад Агенције примењује се Закон о јавним агенцијама („Сл. гласник РС”, бр. 18/2005, 81/2005-испр. и 47/2018).

Законом о улагањима прописано је да Агенција обавља следеће послове:

- 1) сарађује са државним органима и организацијама и носиоцима јавних овлашћења, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе, ради обезбеђивања услова за примену овог закона и других прописа којима се уређују питања од значаја за унапређење привредног развоја и улагања;
  - 2) прати примену овог закона и предлаже одговарајуће мере;
  - 3) учествује у припреми програма и пројеката привредног и регионалног развоја;
  - 4) врши анализе и обезбеђује податке и информације за потребе унапређења политике привредног и регионалног развоја;
  - 5) врши акредитацију и координацију регионалних развојних агенција;
  - 6) обавља стручне и административно-оперативне послове у вези са пројектима привлачења директних инвестиција и улагања и прати њихову реализацију у складу са законом и прописима;
  - 7) спроводи програме и пројекте са циљем унапређења извозних активности привредних субјеката;
  - 8) спроводи програме и пројекте са циљем унапређења положаја, активности и конкурентности малих и средњих привредних субјеката и предузетника;
  - 9) предлаже, координира и спроводи активности стратешког маркетинга привредних потенцијала и угледа Републике Србије;
  - 10) пружа стручну и саветодавну подршку привредним друштвима и предузетницима;
  - 11) извршава и координира спровођење програма и пројеката привредног и регионалног развоја за подстицање директних инвестиција;
  - 12) обезбеђује услове за приступ и реализацију пројеката који се финансирају из међународне развојне помоћи;
  - 13) прати и анализира услове улагања и привредне услове на појединачним тржиштима и у појединачним секторима и даје предлоге за њихово унапређење;
  - 14) остварује сарадњу у области улагања и прикупља информације о стању улагања у другим државама;
  - 15) предлаже доделу подстицаја;
  - 16) обавља и друге послове, у складу са законом и Статутом Агенције.
- Послове из тачке 5) Агенција обавља као поверене послове.

До октобра 2021. године послови из делокруга Агенције обављани су у оквиру 6 организационих делова (сектора), и то:

- Сектор за стратешка улагања;
- Сектор за подршку МСП;
- Сектор за међународну сарадњу;

- Сектор за регионални развој и регионалну сарадњу;
- Сектор за планирање и анализу;
- Сектор за правне, финансијске и опште послове.

Дана 18.10.2021. године донет је Правилник о организацији и систематизацији послова у Развојној агенцији Србије којим је извршена нова организација послова, те се они надаље обављају у оквиру 8 сектора, и то:

- Сектор за стратешка улагања;
- Сектор за подршку МСП;
- Сектор за међународну сарадњу;
- Сектор за регионални развој и регионалну сарадњу;
- Сектор за планирање и анализу;
- Сектор за заједничке послове;
- Сектор за организоване индустријске зоне;
- Сектор за правну подршку.

I Сектор за стратешка улагања

Сагласно одредби члана 15. став 1. тачка 3) Закона о улагањима („Сл. гласник РС“, бр. 89/2015 и 95/2018) (у даљем тексту: Закон о улагањима), Агенција је одређена као један од субјеката подршке улагањима.

У току 2021. године Сектор за стратешка улагања је био ангажован на следећим активностима: сарадња са државним органима и организацијама и носиоцима јавних овлашћења, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе ради обезбеђивања услова за примену Закона о улагањима и других прописа којима се уређују питања од значаја за унапређење привредног развоја и улагања; праћење примене Закона о улагањима и предлагање одговарајућих мера; обављање стручних и административно-оперативних послова у вези са пројектима привлачења директних инвестиција и улагања и праћење њихове реализације у складу са Законом о улагањима и другим позитивно правним прописима; давање стручне и саветодавне подршке привредним друштвима и предузетницима; предлагање доделе подстицаја, као и други послови дефинисани одредбом члана 36. став 1. Закона о улагањима и другим релевантним прописима.

У 2021. години Сектор је био подједнако ангажован у раду на новим, односно потенцијалним инвестиционим пројектима као и на пројектима чија је реализација отпочела током 2020. године, а тренутно обавља рад на 96 потенцијалних инвестиционих пројеката који би требало да доведу до око 7,182 милијарди евра инвестиција и око 35.000 нових радних места.

Највећи број пројеката био је из области аутомобилске индустрије, чиме је настављена пракса из претходних година. Поред тога, тенденција повећане реализације постоји у сектору прехранбене индустрије, електронске индустрије, производње намештаја и дрвне индустрије, а велики део активности одвијао се и у областима обједињених услуга, металургије и обраде метала, сектора машина и опреме, текстилне индустрије и области бањског туризма.

Када је у питању земља порекла потенцијалне инвестиције, односно имајући у виду да потенцијалне инвестиције воде порекло из различитих земаља, важно је да постоји могућност комуникације на различитим језицима са свим улагачима. Анализа упита на којима се радило

током 2021. године показује највећу заступљеност пројеката из Србије, а затим следе инвеститори из Кине, Немачке и Турске.

У погледу начина имплементације, интересовање улагача се углавном односи на „greenfield“ и „brownfield“ пројекте.

Рад на Програму подршке за привлачење страних инвестиција у циљаним секторима у 2020. години

Програм подршке за привлачење страних инвестиција у циљаним секторима је креиран 2020. године са циљем одржања постојећег тренда привлачења страних директних улагања, уз истовремено подстицање домаћих инвестиција кроз успостављање сарадње домаћих добављача и мултинационалних компанија. Програм је настао као одговор на глобалне изазове настале услед пандемије вируса COVID 19, а који су условили појаву рецесије у многим земљама, потребу мултинационалних компанија (МНК) да смање своје трошкове и преиспитају сопствене развојне стратегије.

Као и претходне, и током 2021. године за изабране потенцијалне улагаче је састављен предлог сарадње и представљене су могућности које Република Србија пружа као инвестициона дестинација. Такође, идентификоване су домаће компаније које испуњавају критеријуме за улазак у ланце вредности МНК, а чије ће пословање и перформансе бити представљене у оквиру Базе добављача.

Рад Сектора одвија се кроз следеће активности:

- Рад на упитима улагача

У поступку привлачења улагања и представљања инвестиционих могућности један од начина на који запослени у Сектору остварују контакт са улагачима јесте путем упита. Упити се могу разликовати по својој садржини, али и према индустрији на коју се односе. У табели је дат приказ упита на којима је Сектор радио у току 2021. године.

Сектор	Број	Процент
Храна и пиће, пољопривреда	27	24.80%
Аутомобилска индустрија	21	19.30%
Дрво и намештај	12	11.00%
Електроника и електротехника	11	10.10%
Металургија и обрада метала	9	8.30%
Машине и опрема	7	6.40%
Хемијска индустрија	4	3.70%
Обједињене услуге	4	3.70%
Кожа	3	2.80%
Папир	2	1.80%
Пластика и гума	2	1.80%
Текстил и одећа	2	1.80%
Грађевински материјали	1	0.90%
Неметални материјал	1	0.90%
Паковање	1	0.90%
Фармацеутска индустрија	1	0.90%
Туризам	109	0.90%

Табела 1 – Анализа упита у 2021. години према индустријама

Вредност улагања у оквиру упита добијених у 2021. години била је преко 6,6 милијарди евра (6.665.900.000 евра) и њихова реализација би довела до отварања 31.442 радних места.

Поред ових, из 2020. године пренето је укупно 70 активних упита улагача, чија је вредност улагања била преко 2,7 милијарди евра и број радних места 17.000.

С тим у вези Сектор је у току 2021. године радио укупно на 179 активних упита, потенцијалне вредности улагања преко 9,5 милијарди евра и потенцијала за отварање 48.442 нова радна места.

Приликом досадашњег рада један број питања се издвојио као стандардни сет питања који је заједнички свим улагачима. Врста података који су били тражени у оквиру упита улагача могла би се класификовати на питања везана за:

- Опште податке о Србији;
- Генералне економске показатеље;
- Информације о присутним (страним) улагачима у Србији;
- Информације о конкретним индустријским секторима у Србији;
- Информације о царинској политици, могућностима слободне трговине и условима;
- Податке о пореском окружењу и политици;
- Податке о цени и доступности радне снаге, као и одредбе Закона о раду;
- Генералне информације о инфраструктури, транспорту и логистици у Србији;
- Информације о регулативи везаној за земљиште и изградњу;
- Информације о регистрацији и облицима привредних друштава, власништву над земљиштем и својинскоправним режимима;
- Информације о подстицајима за улагање;
- Податке о расположивим „brownfield“ и „greenfield“ локацијама;
- Информације о стању у различитим привредним секторима у Србији и могућим добављачима сировина и производа, као и многе друге специфичне информације.

Поред наведених, сваки улагач је имао посебан сет питања која су везана за његову област деловања, као и питања која могу бити од значаја управо за привлачење конкретне инвестиције у Републику Србију.

- Провера бонитета потенцијалног улагача је активност која је уведена у 2017. години, чији је циљ утврђивање инвестиционе способности потенцијалног улагача, како би се избегло улагање ресурса у рад са улагачима који не поседују финансијску способност за извршење представљеног инвестиционог пројекта.

- Избор локација У току 2021. године био је организован ограничен број обилазака локација од стране улагача, имајући у виду актуелну пандемијску ситуацију.

- Припрема за имплементацију пројекта Током 2021. године саветници су пружали подршку улагачима око решавања питања која су настајала током имплементације, учествовали у организацији састанака и вршили истраживања у погледу оних елемената који су специфични за конкретни пројекат. Битно је напоменути да је број оваквих асистенција константно растао, пре свега због све веће комплексности инвестиционих пројеката, као и озбиљности улагача који су тежили да све евентуалне недоумице разреше пре него што отпочну фазу имплементације пројекта. У том смислу, подршка саветника у Агенцији се показала као изузетно значајна. Такође, у поређењу са 2020. годином, рад на припремама за имплементацију пројекта био је

далеко интензивнији, будући да су улагачи имали доста времена да детаљно и активно раде на припреми својих пројеката.

- Иницијална фаза имплементације

- Фаза градње

- Финализација пројекта

- „Пост-инвестиционе активности“

Процент реализације инвестиционих упита представља однос између укупног броја инвестиционих пројеката и инвестиционих упита или потенцијалних инвестиционих пројеката. У тренутку израде овог извештаја постоји 54 потенцијалних пројеката који се налазе у фази истраживања Републике Србије као инвестиционе локације или у фази разматрања могућих начина реализације пројекта.

Известан број улагача у току испитивања могућности улагања наилазио је на одређена питања због којих је било потребно да застане са одлучивањем о реализацији инвестиције. Овакав застој је најчешће узрокован потребом добијања претходне сагласности од стране крајњег власника или акционара тог друштва, али се неретко дешава да одређене промене на светском тржишту доведу и до промена пословних циљева те компаније. У таквим ситуацијама, улагачи по правилу застају са доношењем коначне одлуке о реализацији инвестиционог пројекта до коначног решења настале ситуације. У околностима пандемије SARS-CoV-2 вирусом, спровођење предметних активности је представљало посебан изазов. Такви пројекти се називају пројектима „on-hold“ (на чекању).

Додела подстицаја представља могућност улагача да свој пројекат реализује уз доделу државне помоћи. Реч је о опцији коју улагач може искористити уколико је спреман да прихвати обавезе које проистичу из таквог уговорног односа. Битно је нагласити да Агенција пружа подршку како улагачима који намеравају да свој пројекат реализују без било каквих подстицаја, тако и са улагачима који намеравају да аплицирају за доделу државне помоћи. Поступак доделе државне помоћи је регулисан Законом о улагањима (*"Сл. гласник РС"*, бр. 89/2015 и 95/2018), Законом о контроли државне помоћи (*"Сл. гласник РС"*, бр. 73/2019)), Уредбом о правилима за доделу државне помоћи (*"Сл. гласник РС"*, бр. 13/2010, 100/2011, 91/2012, 37/2013, 97/2013 и 119/2014), Уредбом о условима и критеријумима усклађености регионалне државне помоћи (*"Сл. гласник РС"* број 41/2021), Уредбом о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања (*"Службени гласник РС"*, бр. 1/2019) (у даљем тексту: *Уредба 1*), Уредбом о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања у области производње прехранбених производа (*"Службени гласник РС"* бр. 1/2019) (у даљем тексту: *Уредба 2*) и Уредбом о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања у сектору услуга хотелског смештаја (*"Службени гласник РС"* бр. 33/2019 и 42/2019) (у даљем тексту: *Уредба 3*) прописано је да се улагања у материјална и нематеријална средства, као и запошљавање нових запослених у оквиру имплементације инвестиционог пројекта рачуна од дана подношења Пријаве за доделу средстава подстицаја. У завршној фази рада саветника на пројектима долази и до закључења уговора којима се улагачима додељује државна помоћ. Закључењем сваког уговора о додели средстава подстицаја улагач се обавезао да заснује нове радне односе на неодређено време са новим запосленима,

као и да изврши одређена улагања у материјалну и нематеријалну имовину. На тај начин доделом подстицајних средстава стимулисано је смањење незапослености. Међутим, неопходно је напоменути да нису сви улагачи којима су саветници пружали подршку и током 2021. године, захтевали доделу подстицајних средстава за своје пројекте. Такође, у 2021. години ступила је на снагу Уредба о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања у аутоматизацију постојећих капацитета у области прехранбене индустрије („Сл.гласник РС“, бр. 46/2021) (у даљем тексту: Уредба 4) којом је прописано да се средства подстицаја додељују за улагања у материјална и нематеријална средства почев од дана подношења Пријаве за доделу средстава.

Током 2021. године донете су одлуке о закључењу 47 уговора о додели средстава подстицаја који би у наредним годинама требало да доведу до улагања у висини од 508.702.435,00 евра, као и до запошљавања 7.561 нових радника. У следећој табели дат је приказ пројеката који су одобрени на седницама Савета за економски развој и који би требало да резултирају закључењем уговора о додели средстава подстицаја:

	Пројекти који су одобрени на седницама Савета за економски развој у 2021. години		
	Број пројеката	Висина инвестиције (€)	Број радних места
Аутомобилска индустрија	10	237.173.835,00	3.478
Прехрамбена индустрија	10	34.578.644,00	217
Електронска индустрија	4	3.403.000,00	250
Туризам	3	17.598.400,00	142
Металопрерађивачка индустрија	6	12.319.955,00	245
Текстилна индустрија	1	1.350.315,00	580
Намештај и дрвно прерађивачка индустрија	2	1.700.000,00	63
Сектор услуга	4	1.074.040,00	746
Хемијска индустрија	1	7.079.335,00	95
Машине и опрема	3	144.317.284,00	1.508
Папирна	3	12.658.500,00	165
УКУПНО	47	508.702.435,00	7.561

Табела 2 – Преглед пројеката којима су одобрена средства подстицаја по појединачним индустријама у току 2021. године

Вршење стручних и административних послова Савета за економски развој Савет за економски развој је образован Законом о улагањима и чине га министар надлежан за послове привреде, министар надлежан за послове финансија, министар надлежан за послове рада и запошљавања, представник Привредне коморе Србије и директор Агенције. Агенција обавља административно-техничке и стручне послове за Савет у вези пројеката привлачења директних

инвестиција и улагања. У 2021. години одржано је укупно 8 седница Савета за економски развој, закључно са 50. седницом од његовог оснивања. Ове активности су резултирале доношењем 47 одлука о додели подстицаја у 2021. години, али и већег броја анекса уговора који су закључени у претходном периоду. Рад на припреми документације за анексирање постојећих уговора реализован је у сарадњи са Министарством привреде.

Правно саветовање по питању споразума са улагачима Агенција је у посматраном периоду кроз део Одељења за правну имплементацију и финансијску анализу (у даљем тексту: Одељење) пружала правну подршку, пре свега Министарству привреде, али и другим државним органима по питању свих облика споразума са улагачима, пре свега меморандума о разумевању, оквирних уговора и уговора о подстицајима, све у складу са законима, уредбама и другим актима којима су дефинисани облици подстицања улагања. У Одељењу су израђени нацрти за све уговоре о додели средстава подстицаја, као и неколико меморандума о разумевању и оквирних уговора који су закључени са потенцијалним улагачима. Такође, у оквиру Одељења су спровођене активности на закључењу уговора о неоткривању информација. Додатно, правни саветници су заједно са инвестиционим саветницима активно учествовали у преговорима, као и у изради финалног текста нацрта уговора који ће се закључити са улагачем, те пружали правне савете поводом правних питања која би се јављала, како у фази припреме за имплементацију инвестиционих пројеката, тако и у свим каснијим фазама, а све у складу са позитивноправним прописима и овлашћењима. Поред тога, правни саветници били су ангажовани и на осталим упитима који нису финализовани кроз уговоре о додели средстава подстицаја, односно који су се односили и на питања са којима су се улагачи сусретали, а у вези привлачења нових улагања и ефикасније имплементације инвестиционог пројекта. Такође, правни саветници били су укључени и у процес провере пријава за доделу средстава подстицаја и документације која се доставља уз пријаву, у погледу правне исправности истих. У 2021. години закључено је три меморандума о разумевању, као и 4 уговора о неоткривању информација. Такође, започет је рад на једном броју меморандума о разумевању и оквирних споразума, за које се очекује да ће у току 2022. године бити закључени.

Финансијска анализа инвестиционих пројеката Агенција је у посматраном периоду, кроз део Одељења вршила финансијску анализу инвестиционих пројеката, као и припрему радовних и ванредних извештаја за потребе Министарства привреде као и за друге државне органе.

Део Одељења радио је на спровођењу активности које се односе на проверу бонитета потенцијалног улагача пре подношења пријаве за доделу средстава подстицаја у циљу утврђивања инвестиционе способности потенцијалног улагача за извршење представљеног инвестиционог пројекта. У том погледу, вршена је анализа финансијских показатеља улагача што је подразумевало проверу величине, ликвидности, пословне стабилности, повезаних друштава и репутације потенцијалног улагача.

Поред тога, саветници за финансијску анализу су заједно са инвестиционим саветницима, након подношења пријаве за доделу средстава подстицаја, вршили анализу поднетог бизнис плана као и финансијских извештаја улагача у циљу израде стручне анализе инвестиционог пројекта и могућег нивоа подстицаја који се могу доделити инвестиционом пројекту на основу Уредбе 1, Уредбе 2, Уредбе 3 и Уредбе 4.

Саветници за финансијску анализу су заједно са инвестиционим саветницима активно учествовали у преговорима, те пружали савете поводом питања финансијске природе која би се јављала, како у фази припреме за имплементацију инвестиционих пројеката, тако и у свим каснијим фазама, а све у складу са позитивноправним прописима и овлашћењима. Саветници за финансијску анализу учествовали су и на једном броју саветовања и конференција.

Рад на пројектима који су поднели пријаву по јавном позиву Дана 17.03.2017. године Министарство привреде Републике Србије објавило је јавни позив за доделу подстицајних средстава, чиме је омогућено и аплицирање улагача који не имплементирају пројекат посебног значаја за Републику Србију. На бази објављеног јавног позива Агенција је закључила укупно 18 уговора чијим закључењем је требало да буде уложено 22.717.560,00 евра и запослено 815 нових запослених на неодређено време. За подстицање реализације закључених уговора опредељен је износ од 2.902.126,00 евра. У тренутку израде извештаја, 11 уговора је раскинуто. Укупна обавеза улагања по 7 уговора који су на снази износи 12.632.460,00 евра, број новозапослених је 358, а укупан износ подстицаја за наведене уговоре је 1.336.174,00 евра.

Презентација инвестиционих потенцијала Србије Поред рада на потенцијалним инвестиционим пројектима, запослени у Сектору обављали су и презентацију инвестиционих потенцијала Србије на конференцијама, сајмовима, скуповима, семинарима и другим догађајима. Рад на презентацији подразумева припрему и израду презентације, израду брошура, као и само представљање презентације.

Учешће у нормативним активностима

Имајући у виду да Агенција прати примену Закона о улагањима и предлаже одговарајуће мере у сарадњи са представницима Министарства привреде, представници Агенције учествовали су у изради предлога нових уредаба и достављали су мишљења и коментаре на предлоге прописа сагласно важећим прописима.

Учешће у раду комисија

Инвестициони саветници су учествовали и у раду више комисија које су основане ради имплементације разноврсних активности. Инвестициони саветници учествовали су у раду комисија, као на пример Комисије за давање предлога Влади за предходну сагласност за отуђење грађевинског земљишта у јавној својини по цени мањој од тржишне цене, или без накнаде.

Рад на бази инвестиционих локација

База инвестиционих локација је једно од главних оруђа за рад на упитима улагача. Како би се нашла локација која одговара инвестиционом упиту, потребно је имати што више могућих локација у понуди. Агенција је по завршетку 2021. године имала 1.206 различитих локација у својој бази, што је увећање у односу на претходну годину за 48 нових локација. Саветник за вођење базе локација је био у обавези да непрекидно ажурира подаке који су садржани у овој бази. У циљу ажурирања наведене базе, саветник задужен за вођење базе локација је организовао 11 посета различитим локацијама на територији целе земље, а све за потребе добијања потпуних и свеобухватних информација о различитим локацијама. Број посета у току 2021. године био је низак због епидемиолошке ситуације.

Припремање информационог пакета

У 2021. години у оквиру Сектора активно се радило и на припреми и редовном ажурирању информационог пакета. Информациони пакети садрже како макроекономске информације о

Републици Србији, информације о спољнотрговинској размени и улагањима, општим подстицајима и условима за пословање у земљи, тако и информације о конкретној индустрији, подстицајима и предлозима за сарадњу прилагођене потребама и захтевима конкретних потенцијалних пословних партнера.

Сарадња и пројекти са другим институцијама у земљи и иностранству

Новембра 2019. године између Агенције и Мађарске агенције за промоцију извоза (Hungarian Export Promotion Agency Nonprofit Private Company Limited by Shares - HEPA) закључен је Меморандум о разумевању којим је исказана намера сарадње у области подстицања извоза и улагања. Сврха наведеног Меморандума јесте остваривање ефикасне сарадње у размени информација, ради разматрања одобравања подстицаја у оквиру тзв. „Western Balkans Investment Scheme“. У оквиру наведеног програма, Агенција је примила упите 22 привредна друштва. ХЕПА је одобрила финансијску подршку за седам пројеката из овог програма

Дана 02.10.2020. године између Агенције и HEPA закључен је Меморандум о разумевању ради сарадње у оквиру програма „Foreign Market Growth Incentive“. У оквиру наведеног програма, Агенција је примила упите 30 привредних друштва. ХЕПА је у току 2021. године одобрила финансијску подршку за осам пројеката из овог програма.

II Сектор за подршку МСП

Програм пренет из 2016. године

1. ПРОЈЕКАТ ПОДРШКЕ ПОЧЕТНИЦИМА ЗА ЗАПОЧИЊАЊЕ ПОСЛА - START UP У 2016. ГОДИНИ

Пројекат подршке почетницима за започињање посла – Start up је реализовала Агенција у сарадњи са акредитованим регионалним развојним агенцијама, а са циљем развоја и промоције предузетничког духа и подстицање предузетништва жена, младих и социјалног предузетништва.

У оквиру овог програма потписано је укупно 109 уговора о коришћењу бесповратних средстава, сви корисници су добили 25 сати менторинг услуге и исплаћена су им бесповратна средства у укупној вредности од 80.742.085,00 дин. Контрола корисника се спроводила кроз теренске контроле од стране Акредитованих регионалних развојних агенција. Одељење за контролу испуњености уговорних обавеза је утврдило да 16 корисника није испунило уговорне обавезе. Укупно је раскинуто 15 уговора са корисницима који су имали обавезу да врате пренесена средства, док је један од корисника након раскида споразумно вратио одобрена средства. Одељење за контролу испуњености уговорних обавеза је дало предлог да се за 14 корисника активира меница као средство обезбеђења, које су током 2019. године и активирале. Током 2021 године није било наплате путем активираних меница.

Током 2021. године је покренут поступак против извршног дужника „Budimka Green Line doo“ пред Привредним судом у Ужицу. Поднет је предлог за извршење на основу извршне исправе – извода из регистра заложног права на покретним стварима и правима против извршног

дужника „Budimka green line doo“ Пожега. Привредни суд је решење о извршењу доставио јавном извршитељу ради спровођења извршења, наплате главног дуга и споредних потраживања.

Програми пренети из 2017. године

1. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ПОЧЕТНИЦИМА ЗА ЗАПОЧИЊАЊЕ ПОСЛА - START UP У 2017. ГОДИНИ

Програм подршке почетницима за започињање посла – Start up је реализовала Агенција у сарадњи са акредитованим регионалним развојним агенцијама, а са циљем унапређења ефикасности и институционалне подршке пословању и развоју ММСП и предузетника.

Укупно је закључено 283 уговора. Током претходних година 2 корисника су вратила средства и са њима је споразумно раскинут уговор. У 2021. години је вршена контрола испуњења уговорних обавеза и Одељење за контролу уговорних обавеза је утврдило да 38 корисника није испунило уговорне обавезе. Уговори су раскинути са корисницима путем Обавештења о раскиду уговора. 18 корисника је извршило повраћај средстава ка Агенцији након покретања поступка принудне наплате, тј. активирања менице или у року који им је остављен у износу основног дуга од 10.699.000,00 динара. Корисници су платили и обрачунату камату у износу од 193.608,68 динара. Укупно враћена средства од стране корисника у износе од 10.892.608,68 динара. За преосталих 20 корисника са којима су раскинути уговори укупан дуг са каматом је износио 12.588.738,73 динара. Наплаћено је након покретања поступка принудне наплате, тј. активирања менице или у року који им је остављен износ од 438.113,52 динара. Остатак дуга износи 12.150.625,21 динара. Током 2021. године су рађене припреме за утужење корисника који нису извршили своје уговором преузете обавезе.

Са 50 корисника је током 2021. године сачињен анекс уговора и праћење испуњења уговорних обавеза ће се вршити током 2022. године.

АРРА су спроводиле теренску контролу и пружале менторинг услугу корисницима током 2021. године. Укупан буџет за ове активности износио је 600.000,00 динара. Укупна средства пренета АРРА за извршене услуге теренске контроле и менторинга износе 378.000,00 динара.

Програми пренети из 2018. године

1. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ МСП ЗА УЛАЗАК У ЛАНЦЕ ДОБАВЉАЧА МУЛТИНАЦИОНАЛНИХ КОМПАНИЈА

Агенција кроз реализацију Програма подршке МСП за улазак у ланце добављача има за циљ да унапреди перформансе постојећих и потенцијалних добављача у складу са потребама купаца, те да додатно подржи унапређење пословног амбијента и повећање конкурентности МСП. Подршка је намењена малим и средњим привредним друштвима која јесу или могу бити део ланца добављача.

Производни сектори који су предмет подршке Програма су: аутомобилска индустрија, уређаји и компоненте за аутомобилску индустрију (пластика, гума, машине / опрема); обрада метала; сектор машина и опреме за друге намене; сектор прераде дрвета и производње намештаја;

сектор гуме и пластике; сектор производње кућних апарата и делова кућних апарата; сектор електричних и електронских система и елемената електричних и електронских система.

Програмом су се суфинансирани:

- Инвестирање у материјалну имовину корисника Програма: доградња и реконструкција производних објеката; куповина производне опреме (до 3 године старости); куповина и инсталација опреме или софтвера (ERP, CRM) за аутоматизацију / дигитализацију производних процеса;
- Консултантска подршка за: модернизацију производних линија; успостављање серијске производње; оптимизацију производних процеса у складу са актуелним принципима, примењеним у циљним секторима; унапређење контроле квалитета готових производа; сертификацију система квалитета према захтевима стандарда специфичних индустријских грана; увођење или унапређење корпоративног управљања.

Јавни позив је био објављен 13. маја 2019. године и трајао је до 13. јуна 2019. године.

У оквиру Програма корисници су приложили укупно 12 писама препоруке од стране мултинационалних компанија и спроведено је 19 дијагностика пословних перформанси које су омогућиле да се утврде приоритетне области за побољшање у пословању компанија. У складу са резултатима дијагностике пословних перформанси донесена је одлука о одобравању суфинансирања за 54 мере интервенције, од којих су се 3 односиле на доградњу и реконструкцију производних објеката, 11 је обухватило консултантску подршку и 40 је било усмерено на улагање у куповину производне опреме.

Током 2020. и 2021. године су корисници реализовали подржане активности и подносили завршну документацију чија је верификација вршена виртуелним путем, а по основу које је била омогућена рефундација одобрених средстава. Корисници су имали и обавезу достављања кварталних извештаја.

Преглед реализације Програма до 31.12.2021. године	
Број пристиглих пријава	30
Број закључених уговора	19
Број корисника који су завршили активности према уговору	19
Укупан износ пренетих средстава за реализацију овог програма у 2021. години	123.017.900,46
Износ рефундираних средстава у 2021. години	119.031.345,03 РСД
Преостала средства:	3.986.555,43

Програми започети у 2019. години

1. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЈИ МСП КРОЗ ИНДИВИДУАЛНО УЧЕШЋЕ НА МЕЂУНАРОДНИМ САЈМОВИМА У ИНОСТРАНСТВУ

Програм подршке интернационализацији МСП је креиран 2019. године са циљем присутности и остваривања прихода на иностраним тржиштима.

Иницијални буџет Програма је износио 40.000.000,00 РСД. Расположена средства су се одобравала појединачно корисницима као суфинансирање у висини до 40% износа оправданих трошкова без ПДВ, за сваку пројектну активност. Максималан износ одобрених средстава је био 1.000.000,00 РСД.

Прихватљиве пројектне активности подразумевале су: закуп излагачког простора; изградњу излагачког простора; административне трошкове (уписнина) и трошкове техничких услуга (прикључак струје и воде, утрошак струје и воде, интернет); израду промотивног материјала (дизајн и штампу).

Јавни позив је био објављен 10.04.2019. године и трајао је до 30.09.2019. године. Глобална пандемија изазвана вирусом Covid 19 проузроковала је потешкоће у организацији сајмова. Током спровођења овог програма, корисницима је дата могућност за продужење рока за реализацију активности из поменутог разлога. Како су и након продужетка рокова за реализацију сајмови отказани због и даље присутне пандемије, корисници су одустали од даље врелизације.

Преглед реализације Програма	
Број пристиглих пријава ММСПП	65
Број закључених уговора	44
Износ уговорених бесповратних средстава	26.808.232,40 РСД
Укупан број пријава којима су рефундирана средства 2019. и 2020. године	37
Укупан износ рефундираних средстава у 2019. години	10.812.855,74 РСД
Укупан износ рефундираних средстава у 2020. години	11.574.625,69 РСД
Резервисана средства на име реализације овог програма за 2021. годину	998.259,00 РСД
Укупан износ рефундираних средстава у 2021. години	0,00 РСД

2. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ СЕКТОРИМА ПРЕРАЂИВАЧКЕ ИНДУСТРИЈЕ

Програм подршке секторима прерађивачке индустрије је креиран 2019. године са циљем подстицања раста и развоја привреде у четири приоритетне области сектора прерађивачке индустрије и то: индустрији машина и опреме; прехранбеној индустрији; дрвној и индустрији намештаја и индустрији гуме и пластике.

Расположена средства су се одобравала као суфинансирање у висини до 40% износа оправданих трошкова пројекта без ПДВ, за сваку пројектну активност. Максималан износ одобрених средстава је био 1.000.000,00 РСД.

У 2019. години корисници су реализовали подржане активности и укупно 9 корисника је поднело завршне извештаје чијом је верификацијом омогућена рефундација бесповратних средстава у износу од 1.755.951,24 РСД.

У 2020. години укупно 32 корисника је поднело завршне извештаје чијом је верификацијом омогућена рефундација бесповратних средстава у износу од 8.880.703,25 РСД.

У 2021. години укупно 4 корисника је поднело завршне извештаје чијом је верификацијом омогућена рефундација бесповратних средстава у износу од 1.419.802,51 РСД.

Преглед реализације Програма до 31.12.2021. године	
Број пријава	88
Број закључених уговора	53
Износ одобрених бесповратних средстава	15.408.753,00 RSD
Укупан износ рефундираних средстава по Програму	12.056.457,00
Укупан број пријава којима су рефундирана средства	45
Резервисана средства на име реализације овог програма за 2021. годину	4.353.648,39
Преостала средства:	2.933.845,88

3. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ДИГИТАЛНОЈ ТРАНСФОРМАЦИЈИ ММСП

Програм подршке дигиталној трансформацији ММСП је креиран 2019. године са циљем да се створи јасна инфраструктура за подршку ММСП у процесу дигиталне трансформације.

Укупан буџет Програма је износио 70.000.000,00 РСД. Расположена средства су се одобравала појединачно корисницима као суфинансирање у висини до 50% износа оправданих трошкова без ПДВ. Максималан износ одобрених средстава је износио 600.000,00 РСД.

Прихватљиве пројектне активности су подразумевале: имплементацију решења предвиђеног Стратегијом дигиталне трансформације (унапређења/увођења нових: пословних процеса, пословних модела, производа и услуга) и услуге сертификованог консултаната (израда Стратегије дигиталне трансформације, подршка при изради апликативног формулара и верификација имплементационог решења).

Јавни позив је био објављен 02.08.2019. године и трајао је до 20.12.2021. године.

Преглед реализације Програма до 31.12.2021. године	
Број укупно пристиглих пријава ММСП	118
Број одбијених пријава ММСП	8
Број одобрених пријава ММСП	110
Износ одобрених бесповратних средстава	63.123.473,06 РСД
Број корисника који су одустали од учешћа у Програму	5
Укупан број корисника којима су рефундирана средства	94
Укупан износ рефундираних средстава	53.495.679,75 РСД

Реализација програмских активности ће се наставити у 2022. години.

Програми започети у 2020. години

1. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ МСП ЗА УЛАЗАК У ЛАНЦЕ ДОБАВЉАЧА МУЛТИНАЦИОНАЛНИХ КОМПАНИЈА

Укупан буџет за реализацију овог програма у 2021. години износио је 425.145.309,72 дин.

Први јавни позив у 2020. години

Вишегодишњи Програм подршке привредним друштвима за улазак у ланце добављача мултинационалних компанија има за циљ подршку привредним друштвима у производним делатностима да кроз унапређење својих пословних перформанси испуне услове да постану добављачи мултинационалних компанија.

Производни сектори који су предмет подршке Програма су: аутомобилска индустрија - уређаји и компоненте за аутомобилску индустрију (пластика, гума, машине / опрема); сектор машина и опреме за друге намене; сектор обраде метала; сектор гуме и пластике; сектор производње кућних апарата и делова кућних апарата; сектор електричних и електронских система и елемената електричних и електронских система;

Програмом се суфинансирају следеће групе активности:

- Улагање у материјалну имовину Корисника Програма: куповина производне опреме (до 3 године старости); унапређење производних хала, у складу са технолошким захтевима циљаних индустријских сектора; куповина и инсталација опреме за аутоматизацију/дигитализацију/оптимизацију постојећих производних процеса, као и напредних система/опреме за међуфазну контролу квалитета и квалитета готових производа;
- Консултантска подршка за: оптимизацију производних процеса у складу са очекиваним стандардима управљања производним процесима у циљним секторима, посебно оптимизација постојећих производних линија, успостављање серијске производње и примена контроле квалитета; увођење или унапређење корпоративног управљања; Сертификацију система квалитета према захтевима стандарда специфичних индустријских грана.

Јавни позив у оквиру је био објављен 02. марта 2020. године и трајао је до 1. јуна 2020. године.

Током 2020. године спроведена је дијагностика пословних перформанси за 13 учесника у Програму и донето је 11 одлука о одобравању мера интервенције, на основу којих је током 2021. године закључено 11 уговора о додели бесповратних средстава.

Преглед реализације Програма до 31.12.2021. године	
Број пристиглих пријава	29
Број одобрених пријава	13
Број одбачених/одбијених пријава ММСПП	18
Број склопљених уговора након дијагностике	11
Износ одобрених бесповратних средстава	166.019.877,95 дин
Износ рефундираних средстава у 2021. години	27.874.322,21

Други јавни позив у 2020. години

Други јавни позив у оквиру Програма подршке привредним друштвима за улазак у ланце добављача мултинационалних компанија је објављен 11. децембра 2020. године и трајао је до 9. фебруара 2021. године.

Програмом се суфинансирају следеће групе активности:

- Улагање у материјалну имовину: куповина и инсталација индустријских робота/опреме за аутоматизацију/дигитализацију/оптимизацију постојећих производних процеса, као и напредних система/опреме за међуфазну контролу квалитета и квалитета готових производа (до 3 године старости); куповина и инсталација аутономних робота са способношћу учења и кобота (до 3 године старости); унапређење производних хала, које не подразумева грађевинске радове, већ усклађивање са специфичним технолошким захтевима индустријских сектора;
- Консултантска подршка за: оптимизацију производних процеса који су кључни за испуњење захтева МНК, а у складу са очекиваним стандардима управљања производним процесима у циљним секторима, посебно оптимизација постојећих производних линија, успостављање серијске производње и примена контроле квалитета; увођење или унапређење корпоративног управљања; сертификацију система квалитета према захтевима стандарда који су специфични за индустријске гране у којима послује подносилац захтева или МНК (ИАТФ16949/ИРИС/ЦЕ-3А/ ЦЕН и други појединачни специфични стандард у групи ЦЕН стандарда).

Спроведена је дијагностика пословних перформанси за 10 учесника у Програму и донето је 9 одлука о одобавању мера интервенције, на основу којих је током 2021. године закључено 9 уговора о додели бесповратних средстава.

Преглед реализације Програма до 31.12.2021. године	
Број пристиглих пријава	15
Број закључених уговора	9
Износ одобрених бесповратних средстава према уговору	87.765.464,15 РСД
Број корисника који су завршили активности према уговору	2
Износ рефундираних средстава у 2021. години	28.821.542,06 РСД

1. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ПРИВРЕДНИМ ДРУШТВИМА ЗА ПРОМОЦИЈУ ИЗВОЗА У 2020. ГОДИНИ

Програм подршке привредним друштвима за промоцију извоза је креиран 2020. године са циљем унапређења извозних потенцијала домаћих привредних друштава како би се постигло унапређење њихове конкурентности и увећање пласмана домаћих производа на страним тржиштима.

Подржани су сектори индустрије намештаја и прехранбена индустрија, а одређен буџет је износио 150.000.000,00 РСД. Финансијским планом за 2021. годину одређени буџет је смањен на 60.000.000,00 РСД. Средства се додељују као државна помоћ мале вредности (de minimis) и максимални износ одобрених средстава могао је бити 10.000.000,00 РСД по кориснику.

Програмом се финансирају мере интервенције усмерене ка циљаним тржиштима корисника и то: консултанска подршка за активности извозног маркетинга, излагање на међународним сајмовима и пословним сусретима, улазак на циљано тржиште и унапређење позиције на истом, консултанска подршка за унапређење извозних способности и унапређење производних способности.

Јавни позив је објављен 25. децембра 2020. године и трајао је до 23. фебруара 2021. године.

Преглед реализације Програма до 31.12.2021. године	
Број пристиглих пријава	15
Број закључених уговора	5
Износ одобрених бесповратних средстава према уговору	12.753.107,82 РСД

Програми започети у 2021. години

1. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ МСП ЗА УЛАЗАК У ЛАНЦЕ ДОБАВЉАЧА МУЛТИНАЦИОНАЛНИХ КОМПАНИЈА

Укупан буџет за реализацију овог програма у 2021. години износио је 374.504.400,00 дин.

Јавни позив за Програм подршке привредним друштвима за улазак у ланце добављача мултинационалних компанија расписан је 27.08.2021. године и трајао је до 29.11.2021. године. У току трајања Јавног позива 20 привредних друштава је поднело и комплетирано пријаву електронским путем и започете су активности формалне оцене испуњености услова за учешће у овом програму.

2. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА ПРОМОЦИЈУ ИЗВОЗА ММСП У 2021. ГОДИНИ

Укупан буџет за реализацију овог програма у 2021. години износио је 185.000.000,00 дин.

Јавни позив за овај програм објављен је 17.12.2021. године и трајаће 90 дана, односно до 17.03.2022. године.

3. IPA 2019 – DIRECT GRANT TO THE DEVELOPMENT AGENCY OF SERBIA – SCALED UP AND TECHNOLOGICALLY IMPROVED PRODUCTION CAPACITY SOLUTIONS AMONG MICRO AND SMALL ENTERPRISES AND ENTREPRENEURS (ДИРЕКТНА ДОДЕЛА БЕСПОВРАТНИХ СРЕДСТАВА РАЗВОЈНОЈ АГЕНЦИЈИ СРБИЈЕ – ПОВЕЋАНА И ТЕХНОЛОШКИ УНАПРЕЂЕНА РЕШЕЊА ЗА ПРОИЗВОДНЕ КАПАЦИТЕТЕ МЕЂУ МИКРО И МАЛИМ ПРЕДУЗЕЋИМА И ПРЕДУЗЕТНИЦИМА)

Активности и резултати током 2021. године:

У првој половини 2021. године Агенција је у сарадњи са Министарством привреде поднела предлог Програма. Уговор о гранту потписан је 01.06.2021. године, а сама реализација програмских активности започета је 01.07.2021. године.

У наставку је преглед реализованих активности у периоду 01.06.2021-31.12.2021. године.

Компонента 1: Управљање Програмом

- Управљање пројектом

Агенција је именовала менаџера програма (у даљем тексту: ПМ) који је задужен за управљање програмом и благовремено испуњавање обавеза преузетих Уговором о гранту. Такође, у оквиру Агенције је формирана радна група задужена за реализацију активности у оквиру Компоненте 0 и Компоненте 2. Установљени су и редовни састанци између Делегације Европске уније, Агенције и Министарства привреде. Формиран је и Надзорни одбор програма који укључује представнике Делегације Европске уније (ДЕУ), Министарства привреде, Министарства за европске интеграције (МЕИ), Развојне агенције Србије и Привредне коморе Републике Србије у својству посматрача. Први састанак Надзорног одбора одржан је 29. децембра 2021. године.

- Набавка робе и услуга

Спроводиоца PRAG набавки – ангажовање спроводиоца PRAG набавки спроведено је као припретет имајући у виду да овај експерт има кључну улогу у припреми и спровођењу свих набавки у оквиру програма. Уговор са спроводиоцем PRAG набавки склопљен је 18. октобра 2021. и трајаће 6 месеци, до средине априла 2022. године.

У међувремену, радна група је самостално организовала процес набавке добара и услуга и самостално је припремљена тендерска документација и спроведен поступак набавке за ангажовање спроводиоца PRAG набавки. Такође, радна група је самостално припремила нацрт пројектног задатка за приоритетне набавке (Правна и процедурална оптимизација ПЕП, Евалуација ПЕП-а и Маркетинг).

Екстерни извршилац за правну и процедуралну оптимизацију ПЕП-а - Програмом је предвиђено ангажовање ревизије која ће размотрити постојећи ПЕП са правног и процедуралног аспекта, припремити препоруке за његову оптимизацију и даље унапређење и пружити подршку за њихову имплементацију.

С обзиром на чињеницу да је активност правне и процедуралне оптимизације ПЕП-а предуслов за почетак имплементације компоненте 1 - ПЕП у 2022, ова набавка је третирана са највишим приоритетом. Позив за понуђаче отворен је 5. новембра 2021. године. РАС је завршио набавку ове услуге и потписао уговор са извршиоцем услуге 30. децембра 2021. године.

Екстерни извршилац евалуације ПЕП-а - Извршилац ће реализовати евалуацију ПЕП-а у периоду 2013-2019, и донети препоруке за евентуалне будуће дугорочне измене истог на основу извршених анализа потреба развоја малих предузећа. Позив за понуђаче отворен је 23. новембра 2021. године.

Набавка рачунарске опреме – ради несметане имплементације ПЕП-а, неопходна је набавка рачунарске и комуникационе опреме за Агенцију и Министарство привреде. Позив за понуђаче отворен је 25. новембра 2021. године.

Екстерни извршилац маркетинг услуге - биће задужен за припрему и имплементацију Комуникационог плана и Плана видљивости Програма. Извршилац ће бити одговоран за медијску кампању која ће пратити расписивање Јавног позива за реализацију ПЕП-а у 2022. и осигурати адекватну медијску покривености Програма. Позив за понуђаче отворен је 22. децембра 2021. године.

Финансијски администратор - пружаће подршку Одељењу за финансије Агенције за све финансијске активности које се тичу Програма. Током новембра и децембра 2021. припремана је тендерска документација и опис послова за ангажовање извршиоца. Позив за понуђаче биће отворен у фебруару 2022. године.

Набавка услуге превођења – Агенција ће ангажовати преводиоца у циљу превођења програмске документације на енглески језик. Током децембра 2021. започета је припрема тендерске документација и опис послова за ангажовање извршиоца.

Асистент менаџера пројекта – пружаће подршку менаџеру Програма у спровођењу и координацији активности. Током децембра 2021. започета је припрема тендерске документација и опис послова за ангажовање извршиоца.

- **Финансијско управљање**

Активност 1. - Отварање наменског рачуна Програма – Агенција је одмах по потписивању Уговора о гранту покренула процедуру за отварање наменског девизног и динарског рачуна Програма. Иницијална уплата предфинансирања, у износу од 200.000 евра пребачена је на рачун Агенције 22.06.2021. Наменски рачуни (у динарима и еврима) отворени су 23. септембра 2021. године. Почетна уплата аванса у износу од 200.000 евра пребачена је са рачуна Агенције на наменски банковни рачун 24. септембра, 2021.

Активност 2. - Повлачење средстава и обавезе извештавања – Наредни захтев за исплату средстава Агенција ће доставити ДЕУ заједно са шестомесечним Наративним и финансијским извештајем о реализацију пројекта у 2021. години. Први извештајни период обухвата период од 01.07.2021. до 31.12.2021. године и биће достављен ДЕУ најкасније до краја фебруара 2022. године, након претходног одобрења извештаја од стране Надзорног одбора.

Агенција је спровела све административне процедуре, неопходне као предуслов за будуће ослобађање од ПДВ-а свих плаћања који ће бити реализовани у оквиру Програма.

ПРОГРАМИ И МЕРЕ МИНИСТАРСТВА ПРИВРЕДЕ КОЈЕ СПРОВОДИ АГЕНЦИЈА

1. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ МАЛИМ ПРЕДУЗЕЋИМА ЗА НАБАВКУ ОПРЕМЕ У 2020. ГОДИНИ

Уредбом о утврђивању Програма подршке малим и средњим предузећима за набавку опреме у 2020. години и Уредбом о измени Уредбе о утврђивању Програма подршке малим и средњим предузећима за набавку опреме у 2020. години одређен износ за реализацију Програма је износио 1.002.721.984,01 РСД.

Програм је спроводило Министарство у сарадњи са Агенцијом, пословним банкама и лизинг компанијама са циљем пружања подршке инвестицијама и подстицајима бржем привредном развоју.

Привредни субјекти могли су да остваре право на суфинансирање до 25% нето вредности набавке производне опреме. Привредни субјект је био у обавези да учествује са 5% сопствених средстава у трошковима набавке опреме, док се преосталих 70% нето вредности набавке производне опреме обезбеђивало из кредита, односно финансијског лизинга банака/лизинг кућа укључених у спровођење овог програма. Износ одобрене бесповратне помоћи у висини до 25% од нето вредности производне опреме није могао бити мањи од 500.000,00 РСД, нити већи од 5.000.000,00 РСД.

Јавни позив за доделу бесповратних средстава у оквиру Програма је објављен 18.05.2020. године и трајао је до 25.06.2020. године.

У току трајања Јавног позива, Комисија за доделу бесповратних средстава је донела решења за 408 поднетих захтева. Комисија је одобрила средства за 363 корисника, док су захтеви 45

корисника одбијени/одбачени, 8 корисника је одустало од одобрених бесповратних средстава и са њима Агенција није закључила уговор.

Агенција је закључила укупно 353 уговора са корисницима у вредности од 987.442.554,97 динара. Укупно реализована средства са трошковима платног промета износе 989.435.194,55 динара.

Током 2021. године, корисници су вратили средства на рачун Агенције по основу курсних разлика у износу 669.464,35 динара. Агенција ће средства вратити у буџет РС.

На основу закљученог тројног уговора између Министарства привреде, Агенције и банака - лизинг кућа, наведена је обавеза вршења прве теренске контроле од стране банака/лизинг кућа.

Банке и лизинг куће су током 2021. године вршиле теренске контроле код корисника Програма и уносиле Извештаје са пратећом документацијом у информациони систем Министарства привреде. Због неажурности банака/лк у уношењу документације у информациони систем, Агенција се обраћала банкама путем маила, опомињала на обавезу вршења теренске контроле и уноса документације, а све у циљу поштовања уговорних обавеза. На основу њиховог уноса у информациони систем, Агенција је систематизовала сву унету документацију и спремила Извештај о првој теренској контроли код корисника Програма, која је вршена од стране банака и лизинг кућа. Извештај се ради информисања доставља Министарству привреде.

2. ПРОГРАМ СТАНДАРДИЗОВАНОГ СЕТА УСЛУГА ЗА МИКРО, МАЛА И СРЕДЊА ПРЕДУЗЕЋА И ПРЕДУЗЕТНИКЕ У 2020. ГОДИНИ КОЈИ СЕ РЕАЛИЗУЈЕ ПРЕКО АКРЕДИТОВАНИХ РЕГИОНАЛНИХ РАЗВОЈНИХ АГЕНЦИЈА

Уредбом о утврђивању Програма стандардизованог сета услуга за микро, мала и средња предузећа и предузетнике у 2020. години и Уредбом о измени Уредбе било је одређено 31.437.615,05 РСД РСД за спровођење Програма.

Стандардизовани сет услуга који се спроводио преко 17 АРРА представљало је шест група стандардизованих услуга: информације, обуке, саветодавне услуге, менторинг, промоције и теренска контрола у оквиру Програма подршке малим предузећима за набавку опреме у 2018/2019. години.

Током 2021. године валидирани су месечни извештаји које су АРРА доставиле (новембар, децембар, 2020. године), извршена плаћања према АРРА и састављен је финални извештај о спровођењу Програма који је верификовало Министарство привреде.

(1) Пренета средства из буџета РС	29.000.000,00 динара
(2) Неутрошена средства по Програму из 2019. године	2.435.974,05 динара
(3) Укупно за Програм у 2020. години (1+2)	31.435.974,05 динара
(4) Средства трансферисана АРРА (5+6+7)	20.998.000,00 динара
(5) Информације, обуке, саветодавне услуге и промоције	15.064.000,00 динара

(6) Менторинг	5.660.000,00 динара
(7) Теренска контрола	274.000,00 динара
(8) Трошкови платног промета	38.368,00 динара
(9) Укупни трошкови за Програм у 2020. години (4+8)	21.036.368,00 динара
(10) Укупно неутрошена средства за Програм у 2020. години (3-9)	10.399.606,05 динара

*Напомена: Неутрошена средства по Програму из 2019. године су износила 2.437.615,05 динара, али су умањена за 1.641,00 динар, што представља трошак платног промета за услуге из Програма из 2019. године, који је настао након подношења финалног извештаја за 2019. годину.

3. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ МАЛИМ ПРЕДУЗЕЋИМА ЗА НАБАВКУ ОПРЕМЕ У 2021. ГОДИНИ

Програм подршке малим и средњим предузећима за набавку опреме у 2021. години дефинисан је Уредбом о утврђивању Програма подршке малим и средњим предузећима за набавку опреме у 2021. години („Службени гласник РС“, број 5/21 од 22.01.2021. године), Уредбом о допуни Уредбе о утврђивању Програма подршке малим и средњим предузећима за набавку опреме у 2021. години („Службени гласник РС“, број 41/21 од 23.04.2021. године) и Уредбом о измени Уредбе о утврђивању Програма подршке малим и средњим предузећима за набавку опреме у 2021. години и 79/21 од 06.08.2021. године).

Уредбом о утврђивању Програма подршке малим и средњим предузећима за набавку опреме у 2021. години, је било опредељено 1.550.000.000,00 динара за реализацију Програма. Уредбом о измени Уредбе о утврђивању Програма подршке малим и средњим предузећима за набавку опреме у 2021. години буџет Програма је увећан за 500.000.000,00 динара и износио је **2.050.000.000,00 динара**.

У 2021. години за субвенционисање набавке опреме у складу са овим програмом су се користила и неутрошена средства из 2020. године, која су пренета Агенцији и која су износила 13.286.789,46 динара.

Привредни субјекти могли су да остваре право на суфинансирање до 25% нето вредности набавке производне опреме. Привредни субјект је био у обавези да учествује са 5% сопствених средстава у трошковима набавке опреме, док се преосталих 70% нето вредности набавке производне опреме обезбеђивало из кредита, односно финансијског лизинга банака/лизинг кућа укључених у спровођење овог програма. Износ одобрене бесповратне помоћи у висини до 25% од нето вредности производне опреме није могао бити мањи од 500.000,00 РСД, нити већи од 5.000.000,00 РСД.

Укупан износ средстава намењен за спровођење Програма је износио **2.063.286.774,46 динара**.

Јавни позив за доделу бесповратних средстава у оквиру Програма је објављен 29.03.2021. године. године и трајао је до 26.06.2021. године.

Комисија је донела Решења о одобрењу за укупно **723** корисника, док је за **123** учесника донето Решење о одбијању/одбацивању.

У току године од Програма одустало 9 корисника. Укупно са 31.12.2021. године Агенција закључила **703 уговора са** Корисницима и пренета су средства у укупном износу од **1.925.721.980,91 динара**. Трошкови платног промета износе **3.920.936,06 динара**.

Неутрошена средства која ће бити пренета у 2022. годину износе 126.761.369,19 динара.

Преглед реализације Програма до 31.12.2021. године	
1. Укупан буџет, средства за реализацију Програма из 2021 године и неутрошена средства из 2020 године.	2.063.286.774,46
2. Износ уговорених и исплаћених средстава пре повраћаја	1.930.654.718,11
3. Повраћаји средстава од стране	4.932.737,20
4. Финално исплаћена средства Корисницима након повраћаја (курсне разлике/анекси/раскиди)	1.925.721.980,91
5. Трошкови платног промета у 2021. години	3.920.936,06
Резервисана средства за закључене а неисплаћене уговоре	6.882.488,30
Неутрошена средства која ће бити пренета у 2022. годину	126.761.369,19

ПРОГРАМ СТАНДАРДИЗОВАНОГ СЕТА УСЛУГА ЗА МИКРО, МАЛА И СРЕДЊА ПРЕДУЗЕЋА И ПРЕДУЗЕТНИКЕ У 2021. ГОДИНИ КОЈИ СЕ РЕАЛИЗУЈЕ ПРЕКО АКРЕДИТОВАНИХ РЕГИОНАЛНИХ РАЗВОЈНИХ АГЕНЦИЈА

Програм стандардизованог сета услуга за микро, мала и средња предузећа и предузетнике у 2021. години који се реализује преко акредитованих регионалних развојних агенција дефинисан је Уредбом о утврђивању Програма стандардизованог сета услуга за микро, мала и средња предузећа и предузетнике у 2021. години који се реализује преко акредитованих регионалних развојних агенција и Уредбом о изменама и допунама Уредбе о утврђивању Програма стандардизованог сета услуга за микро, мала и средња предузећа и предузетнике у 2021. години који се реализује преко акредитованих регионалних развојних агенција.

Укупан износ средстава намењен за спровођење Програма је износио је 48.889.606,05 РСД

Стандардизовани сет услуга који се спроводи преко АРРА, а који је у надлежности Агенције, представља четири групе стандардизованих услуга. То су: обуке, саветодавне услуге, менторинг и пакет услуга за младе и жене предузетнице.. У спровођењу Програма је учествовало 17 АРРА.

У 2021. години вршена је провера месечних извештаја које су АРРА подносиле и по основу којих су АРРА преношена предвиђена средства, а по добијању сагласности од Министарства привреде. На основу пружених услуга менторинга од укупно 16 агенција одобрено је 118 завршних извештаја, укупно реализовано 2460 сати менторинга и укупно за исплату опредељено 4.920.000,00 рсд.

У 2022. години ће бити састављен годишњи извештај о реализацији Програма и биће исплаћени преостали износи за услуге које су АРРА пружале закључно са 31.12.2021. године.

III Сектор за међународну сарадњу

ПРОГРАМИ/ПРОЈЕКТИ ИЗ 2020. ГОДИНЕ ЧИЈА СЕ РЕАЛИЗАЦИЈА НАСТАВЉА У 2021. ГОДИНИ

1. РАС - SIPPO ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ИЗВОЗУ

Активности и резултати током 2021. године

Швајцарски програм за промоцију извоза - SIPPO је подржан од стране Швајцарског секретаријата за економске односе (SECO) у оквиру њихове економске сарадње и развоја.

Програм спроводи Swisscontact-швајцарска фондација за међународну сарадњу и развој и усмерен је на сарадњу са пословним организацијама које пружају извозне услуге, као што су организације за промоцију извоза, кластери и секторска удружења, притом подржавајући проширење и квалитет услуга везаних за извозне активности њихових чланова и клијената. Програм пружа подршку и омогућава извоз на нова тржишта компанијама и организацијама активним у следећим секторима:

- Природни састојци (лековито биље, зачини, етерична уља, печурке итд.),
- Техничко дрво (полупроизводи и финални производи),
- Текстил са додатом вредношћу.

Кроз сарадњу са SIPPO пројектом Агенција је развила посебан програм суфинансирања кроз процес рефундације за активности промоције извоза. Право на учешће имају ММСПП – корисници селектовани у оквиру Швајцарског програма подршке за промоцију извоза - SIPPO, за суфинансирање следећих пројектних активности:

- 1) Студијско путовање за истраживање циљаног сајма;
- 2) Наступ на међународним сајмовима у иностранству и учешће на хибридном догађајима услед ситуације проузроковане вирусом COVID 19;
- 3) Увођење нових бизнис модела (трошкови ангажовања стручне експертизе у циљу унапређења сајамског наступа).

Расположива средства се одобравају појединачно Корисницима, као суфинансирање у висини до 50% од укупних оправданих трошкова без ПДВ, по принципу рефундације.

Такође, Агенција почевши са програмом који се реализовао у 2020. години корисницима SIPPO пројекта пружа услугу менторинга која се реализује по методологији Агенције, развијеној у дугогодишњој сарадњи са Јапанском агенцијом за међународну сарадњу

РЕАЛИЗОВАНЕ АКТИВНОСТИ - ФАЗА 1

У првој фази реализације РАС је, у складу са Меморандумом о разумевању закљученим са Swisscontact имала улогу стратешког партнера на овом програму, док саму реализацију програма прате Привредна комора Србије-ПКС и Кластер. Меморандум о разумевању био је закључен на период од 3 године (јануар 2018 – децембар 2020).

Трајање МОУ, услед последица изазваних вирусом COVID 19, продужено и на 2021. годину, а у другој половини 2021. године је завршено програмирање фазе 2. реализације Швајцарског програм за промоцију извоза – SIPPO.

Од почетка реализације Програма, пружена је подршка за: 15 ММСПП (укупна вредност рефундираних средстава је 4.535.554,73 динара) током 2018. године, 18 ММСПП (укупна вредност рефундираних средстава је 4.219.963,70 динара) током 2019. године и 6 ММСПП

(укупна вредност рефундираних средстава је 1.509.900,00 динара, док је за реализацију менторинг услуге 500.000,00 динара исплаћено АРРАма реализаторима) током 2020. године. Услед ситуације проузроковане COVID 19, већина манифестација планираних СИРО планом активности за 2021. годину одложена је за 2022. годину.

2. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ КОМПАНИЈАМА ДОБАВЉАЧИМА „dm drogerie markt“ У ОКВИРУ ПРОЈЕКТА „DM ИНКУБАТОР“

Активности и резултати током 2021. године

„DM inkubator“ је иницијатива покренута 2018. године, са циљем да се у DM понуду уврсти минимум 20 српских производа, који до тренутка објављивања конкурса у оквиру иницијативе нису били уврштени у понуду нити једног трговинског и NORECA објекта који послује у Србији.

Пројекат „DM inkubator“ организован је у партнерству компаније DM Drogerie-Markt са Агенцијом, USAID Пројектом за конкурентну привреду, Националним удружењем за развој органске производње Serbia Organica и Факултетом примењених уметности.

У фокусу инкубатора су домаћи произвођачи у области хране, додатака прехрани и козметике и производа за негу и лепоту.

Путем конкурса, а након селекције више од 160 пријављених компанија са чак 704 производа, изабрано је 17 домаћих произвођача, који су кроз инкубатор током три месеца уз свеобухватну помоћ у виду савета, смерница и професионалних консултација ментора и стручњака из области прехране, козметологије, асортимана, дизајна и маркетинга, развили 57 иновативних, домаћих производа.

Закључно са 30. септембром 2019. године на полицама DM маркета нашли су се сви изабрани артикли. За мање од годину дана ефективне продаје (откад је већина производа ушла на полице), у септембру 2020. године, остварен је промет од преко 33 милиона РСД и продато је преко 84 хиљада комада/производа.

Током 2021. године реализоване су следеће активности: прикупљање пријава, обрада пријава и уноси података на портал, провера и оцењивање пријава од стране Комисије, доношење одлуке по поднетим пријавама од стране директора, припрема уговора са корисницима и надлежним АРРАма, потписивање уговора са корисницима, уговора о менторингу са АРРАма уговора о менторингу на релацији АРРА-корисник, праћење реализације пројектних активности, пружање менторинг услуге – ментори из надлежних АРРА, валидација достављених извештаја и финансијске документације за правдање трошкова од стране Комисије, припрема одобрења за плаћање, рефундација средстава, евалуација пројеката, редовна, континуирана комуникација са dm drogerie markt.

АКТИВНОСТ СЕКТОРА ЗА МЕЂУНАРОДНУ САРАДЊУ ИЗ 2020. ГОДИНЕ ЧИЈА СЕ РЕАЛИЗАЦИЈА НАСТАВЉА У 2021. ГОДИНИ

1. ПРЕДСТАВЉАЊЕ РЕЗУЛТАТА FOLLOW UP ИЗВЕШТАЈА - ПРАЋЕЊА КОРИСНИКА ПРОЈЕКТА ПОДРШКЕ РАЗВОЈУ ПРИВАТНОГ СЕКТОРА У 3 ГРАДА (ВРАЊЕ, ЛЕСКОВАЦ И НОВИ ПАЗАР) И 9 ОПШТИНА (ПРЕШЕВО, БУЈАНОВАЦ, МЕДВЕЂА, РАШКА, СЈЕНИЦА, ТУТИН, ПРИБОЈ, ПРИЈЕПОЉЕ И НОВА ВАРОШ) ЈУЖНЕ И ЈУГОЗАПАДНЕ СРБИЈЕ

Активности и резултати током 2021. године

Након потписивања Уговора о пружању услуге праћења ефеката ПСД подршке корисницима и израде стратегије наступа на иностраним тржиштима број 1-06-404-94/2020 од 28.12.2020. пројектни тим агенције „EASY 4 BUSINESS ENTERPRISE“ из Ниша је приступио реализацији активности праћења (“follow up”) ефеката подршке пружене кроз Пројекат ПСД.

Пројекат подршке развоју приватног сектора у три града (Врање, Лесковац и Нови Пазар) и девет општина (Прешево, Бујановац, Медвеђа, Рашка, Сјеница, Тутин, Прибој, Пријепоље и Нова Варош) јужне и југозападне Србије (у даљем тексту - ПСД пројекат), заједнички су реализовале Агенција и Америчка агенција за међународну сарадњу - USAID.

Одабрани сектори који су били предмет интервенције су:

- агроиндустрија,
- модна индустрија (коју чине текстилна и индустрија одеће и обуће) и
- лака индустрија.

Период реализације Пројекта био је јун 2013. – март 2018. године.

Циљ Пројекта био је јачање ММСПП у одабраним регионима путем ширег повезивања. Пројекат се бавио унапређењем развоја микро, малих и средњих предузећа и предузетништва са циљем повећања продаје, унапређења извоза и креирања нових радних места.

У складу са новонасталом ситуацијом са болешћу COVID-19, изазваном вирусом SARS-COV-2, праћење корисника и ефеката Програма, реализовано је кроз интервјуе са свим корисницима и све 4 надлежне АРРА непосредно, део корисника је директно интервјуисан на терену, а део путем телефонског интервјуа и ZOOM платформе.

Након реализације интервјуа са корисницима, посебно је стављен фокус на 71 грант корисника. Наиме, из стручне анализе на бази интервјуа са корисницима јасно је идентификован: преглед статуса пословања ПСД корисника, преглед сарадње између надлежних АРРА и ПСД корисника и анализа пословања и предлог за додатну подршку ПСД корисницима. Како преглед статуса опреме добијене кроз ПСД пројекат није било могуће сагледати без непосредног одласка на терен, то је и учињено, осим у пар случајева где су корисници били у самоизолацији или заражени вирусом COVID-19, па су контактирани телефоном.

На основу свих података и анализе спољно-трговинске размене Србије и земаља у којима корисници извозе, урађена је и стратегија наступа ПСД корисника на иностраним тржиштима.

Програм започет у 2021. години

1.1. ПРОГРАМ ПРУЖАЊА СТАНДАРДИЗОВАНЕ УСЛУГЕ МЕНТОРИНГА У ОКВИРУ ПРОГРАМА ССУ ЗА ММСПП 2021 МИНИСТАРСТВА ПРИВРЕДЕ

На основу Уредбе о утврђивању Програма стандардизованог сета услуга за микро, мала и средња предузећа и предузетнике у 2021. години који се реализује преко акредитованих регионалних развојних агенција ("Службени гласник РС", бр. 5/2021.) Сектор за међународну сарадњу радио је на спровођењу стандардизоване услуге менторинга.

Активности и резултати током 2021. године

Сектор за међународну сарадњу је израдио Упутство и пратећу документацију. Упутство са пропратном документацијом и Јавним позивом је објављено 01.06.2021. године. Јавни позив је закључен 16.07.2021. године. Од 124 достављене пријаве, 3 корисника припадају категорији - задруге, 67 категорији - новоосновани и 54 категорији - постојећи. Комисија – Одбор за евалуацију је од укупно пристигле 124 пријаве привредних субјеката, в.д. директору Агенције дала предлог за одобрење 119 пријава и предлог за одбацивање 5 пријава.

По процедури, ментори су у обавези да извештаје о менторингу унесу у Mentor Master базу као и финалне извештаје који кад су потписани од стране ментора, корисника услуге и директора АРРА достављају се Сектору за међународну сарадњу. Исплата АРРА за пружање ове услуге, врши се након провере и верификације коначних извештаја од стране Комисије, а не касније од рокова наведених у Програму ССУ за ММСПП 2021.

Табеларни преглед о реализацији услуге менторинга по АРРА-ма:

Рб.	АРРА	Бр. клијената код којих ће се услуга реализовати	Бр. сати предвиђен одлуком	Бруто уговорени износ
1.	Регионална агенција за развој источне Србије „РАРИС“	4	85	170.000,00
2.	Регионални центар за друштвено економски развој „БАНАТ“	9	165	330.000,00
3.	Центар за развој Јабланичког и Пчињског округа	8	210	420.000,00
4.	Регионална агенција за просторни и економски развој Рашког и Моравичког округа	2	55	110.000,00
5.	Регионална развојна агенција „ЈУГ“	2	70	140.000,00
6.	Регионална развојна агенција „Златибор“	15	285	570.000,00
7.	Регионална развојна агенција Бачка	9	250	500.000,00

8.	Регионална развојна агенција Срем	21	380	760.000,00
9.	Регионална развојна агенција Санцака - СЕДА	9	160	320.000,00
10.	Регионална агенција Пчињског округа, Врање	8	190	380.000,00
11.	Регионална агенција за развој и европске интеграције Београд	9	175	350.000,00
12.	Регионална развојна агенција Подриња, Подгорине и Рађевине	9	155	310.000,00
13.	Регионална развојна агенција ПАНОНРЕГ	3	70	140.000,00
14.	Регионална развојна агенција Браничево-Подунавље	4	80	160.000,00
15.	Агенција за регионални развој Расинског округа Крушевац	4	70	140.000,00
16.	Регионална агенција за економски развој Шумадије и Поморавља	3	100	200.000,00
Укупно		119	2500	5.000.000,00 рсд

1.2. ПАКЕТ УСЛУГА ЗА ЖЕНЕ И МЛАДЕ У ОКВИРУ ПРОГРАМА ССУ ЗА ММСПП 2021 МИНИСТАРСТВА ПРИВРЕДЕ

На основу Уредбе о утврђивању Програма стандардизованог сета услуга за микро, мала и средња предузећа и предузетнике у 2021. години који се реализује преко акредитованих регионалних развојних агенција ("Службени гласник РС", бр. 5/2021) Сектор за међународну сарадњу ради на спровођењу пакета услуга за жене и младе.

Активности и резултати током 2021. године

Сектор за међународну сарадњу је израдио Упутство и пратећу документацију. Упутство са пропратном документацијом и Јавним позивом је објављено 11.03.2021. Јавни позив је закључен 01.04.2021.

Од 269 достављених пријава, 113 пријава спада у категорију „Млади потенцијални предузетник/предузетница“, 54 у категорију „Млади предузетник/предузетница“ и 102 у категорију „Жене предузетнице“.

Исплата АРРА за пружање ове услуге, врши се након провере и верификације коначних извештаја од стране Комисије, а не касније од рокова наведених у Програму ССУ за ММСПП 2021.

Табеларни преглед о реализацији пакета услуга за жене и младе по АРРА-ма:

Рб.	АРРА	Бр. клијената код којих ће се пакет услуга реализовати	Бруто уговорени износ
1.	Агенција за регионални развој Расинског округа д.о.о. Крушевац	24	2,513,713.46
2.	Регионална агенција за економски развој Шумадије и Поморавља д.о.о. Крагујевац	15	1,546,856.58
3.	Регионална агенција за просторни и економски развој Рашког и Моравичког округа д.о.о. Краљево	9	849,999.80
4.	Регионална агенција за развој и европске интеграције Београд д.о.о	20	1,817,142.04
5.	Регионална агенција за развој источне Србије "RARIS" д.о.о. Зајечар	9	980,285.24
6.	Регионална развојна агенција "Браничево-Подунавље" д.о.о. Пожаревац	18	1,970,856.28
7.	Регионална развојна агенција "Златибор" д.о.о. Ужице	21	2,235,427.86
8.	Регионална развојна агенција "ЈУГ" д.о.о. Ниш	14	1,492,570.74
9.	Регионална развојна агенција PANONREG д.о.о. Суботица	8	851,142.44
10.	Регионална развојна агенција Бачка д.о.о. Нови Сад	7	727,142.68
11.	Регионална развојна агенција Јужни Банат д.о.о.	4	339,428.56
12.	Регионална развојна агенција Подриња, Подгорине и Рађевине д.о.о	11	1,050,285.46
13.	Регионална развојна агенција Пчињског округа д.о.о. Врање	17	1,698,570.80
14.	Регионална развојна агенција Санцака "SEDA" д.о.о. Нови Пазар	10	849,428.36
15.	Регионална развојна агенција Срем д.о.о. Рума	20	2,190,284.54
16.	Регионални центар за друштвено економски развој "БАНАТ" д.о.о. Зрењанин	8	795,714.00
17.	Центар за развој Јабланичког и Пчињског округа д.о.о. Лесковац	15	1,463,142.38
Укупно		230	23.371.983

Припрема извештаја о билатералној економској сарадњи, МОУ, информација и докумената из делокруга међународне сарадње

Сектор за међународну сарадњу припрема:

- извештаје о билатералној економској сарадњи са одређеним земљама (на основу података РЗС, Управе царина, прилога о улагањима одељења за планирање, извештавање и анализу) који се припремају за потребе кабинета Председника, Министарства привреде, министарстава, као и других институција. Током 2021. године припремљено је преко 330 прегледа сарадње,
- мишљења на предлоге Платформи и протокола за заседање Мешовитих комисија за унапређење сарадње Републике Србије са другим државама, а за потребе Министарства привреде, Министарства спољних послова, Министарства трговине, туризма и телекомуникација,
- одговоре и материјале на захтев Министарства спољних послова – дипломатско конзуларних представништава Републике Србије и других држава,
- Сектор иницира успостављање институционалне сарадње са релевантним агенцијама/организацијама и припрема текстове МОУ. У 2021. години припремљени су и рађено је на усаглашавању следећих МОУ:
  - МОУ РАС – бугарска агенција БSMEPA – потписан
  - МОУ РАС - Investment and Export development Agency AMDIE Мароко – усаглашен и спреман за потписивање
  - МОУ РАС – SMBDA Small and Medium Business Development Agency, Азербејџан – усаглашен и спреман за потписивање
  - МОУ РАС – GAFI General Authority for Investment and Free Zones, Египат- усаглашен и спреман за потписивање
  - МОУ РАС - Enterprise Armenia – драфт прослеђен од стране јерменског партнера

Спровођење система менаџмента, а према захтевима стандарда ISO 9001:2015.

Запослени у Сектору узели су активно учешће као чланови радне групе за увођење система менаџмента, а према захтевима стандарда ISO 9001:2015.

Представници Сектора су Координатор система управљања квалитетом, радне групе за ИСО и два сертификована интерна. Током 2021. спроведена је редовна интерна провера, уз ограничења изазвана ситуацијом са проглашавањем болести COVID 19 изазваном вирусом SARS-COV-2. Менаџмент је у складу са захтевима стандарда, извршио крајем октобра преиспитивање система квалитета.

Остале активности:

- Припрема Извештаја о спровођењу Акционог плана за спровођење Стратегије за подршку развоја малих и средњих предузећа, предузетништва и конкурентности за период од 2015. до 2020. године, за Развојну агенцију Србије,
- Сарадња са: ЈСА ВО, ЈСА HQ Токио, USAID Мисијом у Србији; GIZ PSD „Private Sector Development Project“ пројектом; USAID „Competitive Economy Project“, CARDNO, EUPRO PLUS и другим заинтересованим међународним пројектима-организацијама, НАЛЕД, министарствима.

IV Сектор за регионални развој и регионалну сарадњу

Програм пренет из 2017. године

1. Програм подршке пројектима прекограничне сарадње (СВС) кроз финансирање учешћа апликаната/партнера

У 2021. години преостало је да се испрати реализација једног преосталог пројекта, као и контрола Извештаја који су корисници у обавези да сачине и доставе Агенцији након завршетка активности или дела активности које су суфинансиране од стране Агенције и добијања одобрења од стране Уговорачког тела, што је и учињено, чиме је овај програм завршен.

Програми пренети из 2019. године

1. Програм за унапређење сарадње и подизање капацитета на регионалном и локалном нивоу у 2019. години

Агенција је креирала Програм за унапређење сарадње и подизање капацитета на регионалном и локалном нивоу, кроз који се идентификују сви релевантни субјекти регионалног развоја, као и потребе за унапређењем капацитета, а све у циљу заједничке реализације пројекта од АРРА и јединица локалне самоуправе (ЈЛС).

За реализацију овог програма Агенција је у свом програмском буџету за 2019. годину определила 20.000.000,00 РСД.

До краја 2019. године примљено је укупно девет пријава, две пријаве ЈЛС и седам пријава АРРА. Осам пријава је одобрено и за ове пројекте је додељено укупно 11.921.258,00 РСД.

У 2020. години примљено је још пет пријава. За нових пет корисника у 2020. години одобрена су средства у укупном износу од 7.507.400,00 РСД.

Укупно је уговорено 19.428.658,00 РСД, а до краја 2021. године исплаћено 12.853.376,73 РСД (5.892.747,73 РСД у 2021. години).

2. Програм финансијске подршке корисницима пројекта ИПА програма територијалне сарадње

Агенција је креирала Програм финансијске подршке корисницима пројекта ИПА програма територијалне сарадње путем кога пружа финансијску подршку свим легитимним корисницима пројекта који се финансирају из ИПА програма територијалне сарадње, односно из програма прекограничне и транснационалне сарадње.

Општи циљ Програма је јачање регионалне конкуретности и сарадње кроз реализацију партнерских пројекта, као и унапређење и одрживост институционалних капацитета у креирању и реализацији пројекта.

Укупан буџет Програма износио је 40.000.000,00 РСД.

До краја 2019. године примљено је 35 пријава, од којих је 30 одобрено за суфинансирање. У 2019. години исплаћен је износ од 27.267.753,21 РСД, а у 2020. годину су пренета средства у

износу од 12.732.246,79 РСД. Након исплате одобрених средстава свим корисницима, у оквиру овог програма преостало је 101.321,34 РСД.

У 2021. години настављено је са праћењем реализације пројеката, као и контролом извештаја које су корисници у обавези да доставе Агенцији у складу са Уговором о коришћењу бесповратних средстава, по коме је корисник у обавези да сачини и достави Завршни извештај о реализацији пројекта, односно о утрошку одобрених бесповратних средстава, у року од 15 дана од дана окончања пројектних активности. Такође, корисник је у обавези да у року од 15 дана од добијања одобрења на завршни извештај и финансијски извештај од стране Уговарачког тела, иста достави Агенцији. Током 2020. године достављена су 3 завршна извештаја, за која је преостало да буду одобрена и од стране Уговарачког тела, а током 2021. године још 20 корисника је доставило завршне извештаје. Од укупно 23 завршна извештаја, 12 корисника је доставило и одобрења Уговарачког тела или доказ да су комплетна средства рефундирана, што у пракси значи да су добили сагласност на коначан извештај. Добивање сагласности је пролонгирано због опште ситуације изазване пандемијом COVID-19 и мера које се спроводе, а многи пројекти су добили и продужење рока за реализацију из истог разлога.

Програм пренет из 2020. године

1. Програм стандардизације услуга АРРА потенцијалним инвеститорима

Агенција је креирала Програм стандардизације услуга АРРА потенцијалним инвеститорима како би унапредила капацитете регионалних развојних агенција и оспособила их да учествују у реализацији једног дела услуга које се пружају потенцијалним инвеститорима на локалном и регионалном нивоу. Програм обухвата едукацију запослених у АРРА и финансијску подршку за пружање услуга потенцијалним инвеститорима, као и пружање помоћи ЈЛС у идентификацији, припреми и презентацији инвестиционих локација и пројеката. Агенција се креирањем Програма определила да посредује у стварању услова за успостављање односа између АРРА и потенцијалних инвеститора, а све у циљу бољег позиционирања АРРА, у контексту њихове улоге значајних чинилаца економског развоја на локалном и регионалном нивоу и остваривања боље интеграције страних улагача у локални економски систем.

С обзиром на околности и мере које су се од марта 2020. године споводиле у циљу спречавања појаве, ширења и сузбијања заразне болести COVID – 19, било је ограничења у реализацији предвиђених активности, односно реализација програма је започела тек у последњем кварталу 2020. године.

У складу са Програмом, организована је on line обука за АРРА, 15.06.2021. године, након које су АРРА достављени сви пратећи обраци и упутства за реализацију. АРРА су реализовале активности након обуке, односно за последњих 15 дана 2. квартала, као и за 3. и 4. квартал 2021. године. У реализацију Програма се укључило 4 АРРА: Регионална агенција за економски развој Шумадије и Поморавља из Крагујевца, Регионална агенција за развој источне Србије РАРИС из Зајечара, Агенција за регионални развој Расинског округа из Крушевца и Регионални центар за друштвено економски развој Банат из Зрењанина. За 2. квартал је исплаћено 360.000,00 РСД, за 3. квартал 280.000,00 РСД, а за четврти квартал се одлуке доносе у 2022. години и средства ће бити исплаћена у 2022. години (за 4. квартал одобрено 1.510.000,00 РСД).

Програми и мере Министарства привреде

1. Програм подршке АРРА у 2020. години

Овај програм, у складу са Уредбом о утврђивању програма подршке акредитованим регионалним развојним агенцијама у 2020. години, спроводи Министарство привреде у сарадњи са Агенцијом и АРРА. Програм се реализује преко АРРА и обухвата пружање услуга у припреми и реализацији међународних, регионалних и локалних развојних пројеката у 2020. години.

До краја 2020. године припремљени су квартални извештаји и Министарству прослеђене пријаве за прва три квартала 2020. године. У складу са Одлукама о одобравању средстава АРРА за спроведен стандардизован сет услуга за 12 АРРА исплаћен је износ од 1.870.000,00 РСД за I квартал, односно 485.000,00 РСД за II квартал за 7 АРРА; укупно 2.355.000,00 РСД, за III квартал одлука је донета тек крајем 2020. године, тако да су исплате реализоване почетком 2021. године, а извештај за четврти квартал 2020. године, као и завршни извештај о реализацији Програма, достављени су у 2021. години, у складу са Програмом. Укупан износ одобрених средстава, за сва четири квартала у 2020. години је 3.590.000,00 динара, од чега је у 2021. години исплаћено 1.235.000,00 РСД.

2. Програм подршке АРРА у 2021. години

Програм подршке акредитованим регионалним развојним агенцијама у 2021. години спроводи Министарство привреде у сарадњи са Агенцијом и Фондом за развој Републике Србије (у даљем тексту: Фонд за развој).

Програм се спроводи преко АРРА и представља две групе услуга, и то:

1. Услугу пружања помоћи јединицама локалних самоуправа, односно установама и организацијама чији су оснивачи јединице локалне самоуправе у припреми међународних, регионалних и локалних развојних пројеката.

Средства утврђена Програмом у оквиру ове услуге додељују се АРРА за услугу пружања помоћи јединицама локалне самоуправе, односно установама и организацијама чији су оснивачи јединице локалне самоуправе у припреми предлога пројеката.

2. Стандардизовани сет услуга пружања помоћи потенцијалним и постојећим микро, малим и средњим предузећима и предузетницима (у даљем тексту: ММСПП), задругама и кластерима.

Стандардизовани сет услуга пружања помоћи потенцијалним и постојећим ММСПП, задругама и кластерима реализује се у оквиру Сектора за подршку МСП.

У оквиру Услуге пружања помоћи јединицама локалних самоуправа, односно установама и организацијама чији су оснивачи јединице локалне самоуправе, у припреми међународних, регионалних и локалних развојних пројеката, у 2021. години потписани су уговори између Министарства привреде, Агенције и АРРА, припремљени су квартални извештаји и Министарству прослеђене пријаве за прва три квартала 2021. године. До краја 2021. године Министарство привреде донело је Одлуке о одобравању средстава АРРА за спроведене услуге за прва два квартала 2021. године, тако да је за I квартал 2021. године за 10 АРРА исплаћен износ од 1.755.000,00 РСД, а за II квартал за 8 АРРА 1.100.000,00 РСД, односно укупно је исплаћено 2.855.000,00 РСД.

Одобрена средства за III и IV квартал 2021. године биће исплаћене у току 2022. године, након доношења одлука Министарства, а Завршни извештај о реализацији Програма биће достављен Министарству након тога.

У оквиру Стандардизованог сета услуга, у 2021. години припремљено је Упутство за реализацију Програма, План и надзор и потписани су уговори између Министарства привреде, Агенције и АРРА. АРРА су пружале пословне услуге корисницима у складу са Програмом и на месечном нивоу о томе извештавале Агенцију која је затим припремала месечне извештаје о спровођењу Програма и слала их Министарству на валидацију, а како би се АРРА извршила исплата за пружене услуге на кварталном нивоу. Закључно са 31.12.2021.године Агенција је извршила плаћања за услуге које су спроводиле АРРА у I II и III кварталу и то:

- за информације укупно 1.275.000,00 РСД
- за промоције укупно 2.016.000,00 РСД
- за теренску контролу по Програму набавка опреме из 2019.године укупно: 277.000,00 РСД.

3. Мера суфинансирања годишње чланарине јединица локалне самоуправе (ЈЛС) за рад и пословање АРРА

Уредбом о утврђивању Програма подстицања регионалног и локалног развоја у 2021. години („Службени гласник РС“, бр. 5/2021) и Уговором о реализацији Мере суфинансирања годишње чланарине јединица локалне самоуправе за рад и пословање акредитованих регионалних развојних агенција у 2021. години, уређени су циљеви, корисници средстава, финансијски оквир, неопходна документација и начин реализације Мере, која је поверена Агенцији. Основни циљ Програма је подршка регионалном и локалном развоју кроз повезивање субјеката регионалног развоја на националном, регионалном и локалном нивоу.

До рока предвиђеног Уредбом, односно до 5. октобра 2021. године, за наведену меру поднето је укупно 60 захтева ЈЛС. Након истека рока, достављен је један захтев. Од укупно примљених захтева, у складу са важећом уредбом о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе, од укупно примљених захтева ЈЛС, 32 припада трећој групи нивоа развијености, која има право на суфинансирање у износу од 25% годишње чланарине. На јединице локалне самоуправе из четврте групе нивоа развијености односи се 14 захтева, са правом на суфинансирање 50% годишње чланарине. На девастиране јединице локалне самоуправе односи се 14 захтева, којима припада право на суфинансирање 75% износа годишње чланарине.

На основу прегледа целокупне документације утврђено је да свих 60 ЈЛС испуњавају услове за суфинансирање чланарине и сви примљени захтеви су, са пратећом документацијом и извештајем о примљеним захтевима, предати Министарству привреде на одлучивање и исплату тражених средстава.

Поверени послови

Акредитација регионалних развојних агенција

Акредитацијом се регионалним развојним агенцијама поверавају одређени државни послови, односно спровођење развојних пројеката и активности које се финансирају из буџета Републике и других извора у складу са Законом о регионалном развоју. Поступак акредитације започео је 2012. године, а у Србији тренутно постоји 17 АРРА.

Током 2021. године поднето је пет захтева за обнову акредитације, и то:

- три (3) окончана правоснажним одлукама о обнови акредитације:
  - Решење о обнављању акредитације број 1-04-023-1/2021-2 од 11.03.2021. године, Регионална развојна агенција Подриња, Подгорине и Рађевине д.о.о. Лозница,
  - Решење о обнављању акредитације број 1-04-023-6/2021-2 од 15.04.2021. године, Регионална развојна агенција Пчињског округа д.о.о. Врање,
  - Решење о обнављању акредитације број 1-04-023-18/2021-2 од 30.07.2021. године, Регионална развојна агенција Браничево - Подунавље д.о.о. Пожаревац;
- два (2) окончана правоснажним одлукама о обнови акредитације, али након првобитно донетих привремених решења о обнови акредитације:
  - Решење о обнављању акредитације број 1-04-023-2/2021-4 од 30.07.2021. године, Регионална агенција за развој и европске интеграције Београд д.о.о. Београд (Привремено решење број 1-04-023-2/2021-1 од 11.03.2021. године),
  - Решење о обнављању акредитације број 1-04-023-9/2021-2 од 06.01.2022. године, Регионална развојна агенција Панонрег д.о.о. Суботица (Привремено решење број 1-04-023-2/2021-1 од 19.05.2021. године).

Вредновање рада АРРА

У складу са Правилником о ближим условима и критеријумима за вредновање рада Регионалних развојних агенција (“Сл. гласник РС”, бр. 6/2011), Агенција је у обавези да једанпут годишње изврши вредновање рада АРРА за послове за које су акредитоване, за претходну годину. Комисија за вредновање врши теренски обилазак сваке АРРА, проверава податке наведене у извештају о раду и евалуационом обрасцу, бодује активности у складу са прописаним критеријумима и индикаторима и припрема Извештај о извршеном вредновању са предлогом оцене. Коначну оцену рада доноси директор Агенције.

У 2021. години, након извршеног теренског обиласка сваке од АРРА и комплетирања неопходне документације, извршено је вредновање рада за 2020. годину:

Назив АРРА	Број поена	Оцена за 2020. год
Регионална агенција за развој и евроинтеграције Београд	75,7	одличан
Регионална развојна агенција Бачка	56	одличан
Регионална развојна агенција Срем	47,6	врло добар
Регионална развојна агенција Подриња, Подгорине и Рађевине	44,5	врло добар
Регионална развојна агенција Златибор	81,3	одличан
Агенција за регионални развој Расинског округа	33,8	добар

Регионална развојна агенција Браничево – Подунавље	53,4	одличан
Регионална агенција за економски развој Шумадије и Поморавља	64,4	одличан
Центар за развој Јабланичког и Пчињског округа	65,4	одличан
Регионална развојна агенција Југ	60,4	одличан
Регионална агенција за развој источне Србије РАРИС	59,1	одличан
Регионални центар за друштвено економски развој Банат	119,4	одличан
Регионална развојна агенција Панонрег	41	врло добар
Регионална агенција за просторни и економски развој Рашког и Моравичког округа	78,1	одличан
Регионална развојна агенција Санцака	48,6	врло добар
Регионална развојна агенција Јужни Банат	95,7	одличан
Регионална развојна агенција Пчињског округа	36,2	добар

Остале активности

- Учесће у раду Одбора за праћење ИПАРД II Програма – присуство на VIII седници одржаној 11. јуна 2021. године;
- Учесће у раду четири Заједничке радне групе за програмирање на територији обухваћеној ИНТЕРРЕГ програмом – Бугарска, Румунија, Мађарска и Хрватска;
- Учесће у раду Управног одбора Програма за локални развој – ЕУ ПРО;
- Унос података у Регистар мера и подстицаја од значаја за регионални развој;
- Припрема информација о АРРА за Министарство привреде: подаци о оснивачима, уплаћеним чланаринама и реализацији пројеката;
- Присуство састанцима Међуресорне радне групе за уређење и развој јужне Србије на територији градова Лесковац и Прокупље и општина Куршумлија, Медвеђа, Лебане и Бојник (27.10.2021. године, 15.11.2021. године и 7.12.2021. године);
- Координирање рада мреже АРРА и пружање информација које су од значаја за унапређење пословања АРРА;
- Сектор за регионални развој и регионалну сарадњу одржава контакт и унапређује сарадњу са Министарством за европске интеграције, као и са другим министарствима и организацијама.

V Сектор за планирање и анализу

Сектор за планирање и анализу има улогу да блиско сарађује са другим секторима Агенције са задатком да пружа подршку у унапређењу резултата рада. Сектор је посебно фокусиран на активности контактирања потенцијалних и већ постојећих улагача, реализације програма подршке развоју локалних добављача, промоције Агенције и српске привреде у земљи и иностранству, развоја методологија за мерење и упоређивање индикатора, пружање помоћи људским ресурсима у развоју и мерењу кључних индикатора запослених.

Одељење за aftercare

Одељење се кроз дијалог са компанијама, улагачима у Србији, у свом раду током године информисало о њиховом тренутном пословању, утицају пандемије корона вируса на њихове резултате, будућим плановима у Србији, а такође је прикупљало и препоруке за унапређење пословног амбијента и информације о проблемима у реализацији инвестиционих пројеката.

У току 2021. године састанци, у виду интервјуа, организовани су са 21 компанијом. Израђени су појединачни извештаји са сваког састанка, сачињена су два квартална извештаја и систематизоване су притужбе (grievences) о којима је Одељење информисано на овим састанцима.

Током године израђени су извештаји (анализе) у сарадњи са Одељењем за извештавање и планирање: Извештај о стабилности пословања компанија из сектора аутоиндустрије са аспекта смањења броја запослених из угла економских параметара-извоз и приходи, Анализа стања и потреба за аутоматизацијом производних процеса, Анализа и извештај о инвестиционом окружењу у земљама северне Африке и Анализа компанија из кабловске индустрије које послују у Србији.

Током целе године успешно је одржавана комуникација са члановима Саветодавног одбора који се састоји од 11 успешних компанија које послују у Србији, а са којима се највише комуницирало око проналажења домаћих добављача за њихове потребе и око Програма подршке привредним друштвима за улазак у ланце добављача мултинационалних компанија. Неке компаније су нам послале и листе својих добављача (постојећих и потенцијалних) које смо контактирали и позвали да учествују у овом програму.

Запослени у Одељењу су за потребе компанија које послују у Србији радили на решавању разних потешкоћа које су им се појавиле у раду: проблема у вези обавезног осигурања, потешкоћа везаних за царинење робе и слично, а посредовали су и у састанцима између компанија у циљу ефикаснијег транспорта производа у иностранство.

Одељење за маркетинг

У оквиру Одељења за маркетинг, у 2021. години обављале су се следеће активности:

- Предлагање, координација и спровођење активности везано за промоцију привредних потенцијала Републике Србије и унапређење угледа земље у међународној пословној заједници;

- Предлагање, координирање и спровођење активности у вези са промоцијом активности Агенције и њених програма, као и повећање видљивости Агенције кроз контакт са представницима медија у земљи и иностранству;
  - Рад на унапређењу и ажурирању интернет странице Агенције и профила Агенције на друштвеним мрежама;
  - Организација и учешће на online међународној конференцији из аутомобилске индустрије као и 24 међународних пословних сусрета;
  - Организација Међународног пословног форума у земљи;
  - Организација наступа домаћих привредника на седам међународних сајмова у оквиру Националног штанда Србије;
  - Организација и учешће на пет инвестиционих конференција у иностранству у оквиру учешће Републике Србије на Светској изложби EXPO 2020 – Дубаји;
  - Унапређење и ажурирање постојећих промотивних материјала Агенције као и креирање нових (секторске брошуре за кључне индустрије итд.);
  - Предлагање, координација и спровођење активности промоције Републике Србије као инвестиционе дестинације;
    - Израда различитих промотивних садржаја за потребе Агенције;
    - Посета седам секторских сајмова у иностранству;
    - Коришћење друштвених мрежа као метода директне комуникације са заинтересованом јавношћу;
  - Остваривање контаката са представницима страних привредних делегација и дипломатских мисија ради презентације инвестиционих потенцијала Србије.

Организација наступа домаћих привредника на међународним сајмовима у оквиру Националног штанда Србије

Агенција је и у 2021. години наставила промоцију домаћих компанија и инвестиционих потенцијала Републике Србије на сајмовима у иностранству. Кроз Програм интернационализације привредних друштава и предузетника у 2021. години, Агенција је наставила да пружа подршку домаћим компанијама, са акцентом на мала и средња предузећа, кроз промоцију домаћих компанија, њихових извозних потенцијала као и инвестиционих потенцијала Србије на сајмовима у иностранству. Ова активност, коју је Агенција реализовала у сарадњи са Привредном комором Србије, показала се као изузетно значајна за домаће компаније које на оваквим манифестацијама имају прилику да успоставе директан контакт са купцима и нађу потенцијалне пословне партнере, као и да се информишу и едукују о новим трендовима и пословним праксама. Такође, како се на сајмовима окупљају сви значајни представници одређене индустрије, промоција земље, те њених како извозних тако и инвестиционих потенцијала, у оквиру сајма, представља добру прилику за генерисање упита у вези са проналажењем добављача из Србије као и упита потенцијалних улагача за пословање у Србији и отварање производних погона.

Агенција је у сарадњи са Привредном комором Србије, крајем 2020. године, припремила план сајмова за који је планирано да се реализују у 2021. години. Издвојени су они сајмови који су у претходном периоду дали значајније резултате на пољу промоције извозних могућности Србије, који се налазе у секторима у којима домаће компаније показују значајан извозни потенцијал, за које постоји највеће интересовање домаћих компанија, и за које се процењује да ће највише допринети повећању извоза у наредном периоду. Међутим, због глобалне пандемије изазване вирусом COVID-19, дошло је до промене у реализацији плана сајмова у 2021. години и одређени сајмови планирани за 2021. годину нису одржани или су померени за 2022. годину.

У 2021. години, а у складу са околностима пандемије изазване вирусом COVID- 19, Агенција је у сарадњи са Привредном комором Србије планирала да организује наступ домаћих компанија на 12 међународних сајмова, од чега је било могуће реализовати 7 сајмова. У наставку је списак реализованих сајмова у 2021. години:

Бр.	Назив сајма	Датум одржавања	Сектор/ Индустрија	Број излагача	Број потписаних предуговора/ уговора на сајму
1.	Prodexpro Москва, Руска Федерација	12-16.04.2021.	прехранбена	11	12
2.	Gulfood Дубаи, УАЕ	21-25.02.2021.	прехранбена	11	6
3.	World Food Moscow, Москва, Руска Федерација	19-13.09.2021.	прехранбена	17	5
4.	Аnuga, Келн, Немачка	09-13.10.2021.	прехранбена	27	22
5.	А+А, Дизелдорф, Немачка	26-29.10.2021.	Текстилна и заштитна опрема	8	3
6.	China International Import Ехро Шангај, НР Кина	5.-10.11.2021.	прехранбена	13	8
7.	Међународни привредни сајам Тирана, Тирана, Албанија	01-04.12.2021.	више различитих индустрија	22	12
Укупно	7 сајмова			109 излагача	68 предуговора/ уговора

Током 2021. године Агенција је, у сарадњи са Привредном комором Србије, започела организацију појединих сајмова који су предвиђени да се организују у 2022. години, како би се благовремено припремиле све активности у циљу што ефективнијег наступа домаћих компанија на међународним сајмовима.

Европска мрежа предузетништва

У циљу ефикасног и ефективног искоришћавања потенцијала микро, малих и средњих предузећа на јединственом европском тржишту, Европска комисија је 2008. године формирала Европску мрежу предузетништва – Enterprise Europe Network (EEN). Европска мрежа предузетништва, као највећа европска мрежа за пословну подршку, нуди разнолику помоћ микро, малим и средњим предузећима и предузетницима у Европској унији и шире. Конзорцијум који овај пројекат спроводи у Србији чине:

- Привредна комора Србије, координатор
- Развојна агенција Србије

- Иновациони центар Машинског факултета у Београду
- Пословни инкубатор Нови Сад
- Универзитет у Нишу
- Институт Михајло Пупин

Деловањем Европске мреже предузетништва (у даљем тексту: Мрежа) у Србији микро, мала и средња предузећа и предузетници у позицији су да добију информације о условима за улазак на тржиште Европске уније (релевантни закони, директиве и сл.) приликама за извоз, јавним набавкама, новим технологијама, потенцијалним партнерима, могућностима технолошког развоја, програмима подршке Европске уније, као и да са једног места имају приступ новим технологијама. Праве информације и права информативна решења за проблеме малих и средњих предузећа ће допринети развоју сектора МСП на данашњим динамичним и отвореним тржиштима.

Мрежа је активна у више од 60 земаља широм света. Са више од 600 партнера (агенције, универзитети, истраживачко-технолошке развојне институције и сл.), ова мрежа представља највећу међународну организацију која промовише и помаже рад малих и средњих предузећа. Преко Мреже микро, мала и средња предузећа и предузетници могу да остваре пословну сарадњу са иностраним партнерима.

Током 2021. године реализоване су четири групе активности:

1. Прекограничне партнерске услуге за подизање пословне сарадње: Због пандемије изазване вирусом COVID- 19, већина догађаја (business-to-business састанци, cluster-to-cluster састанци, компанијске мисије и сл.) у оквиру ЕЕН мреже су организоване у виртуелном формату. Агенција је учествовала у организацији и промоцији 24 business-to-business догађаја где је одржано 572 међународна пословна сусрета и 1 компанијска мисија у иностранству. Ове услуге су имале за циљ да омогуће и помогну МСП да унапреде своје пословање и да се укључе у процес интернационализације. МСП су подстакнуте да учествују на међународним пословним сусретима тј. брокерским догађајима (business-to-business, cluster-to-cluster) и компанијским мисијама (company missions) са циљем да се предузећа из одређених сектора из различитих земаља састану и на једном месту размене идеје, искуства, примере добре праксе пословања и као крајњи циљ успоставе пословну сарадњу.

2. Услуге подршке и информисања: Агенција је у директним контактима са 35 компанија пружила информације и подршку домаћим привредним друштвима у вези са услугама које Мрежа пружа, а које се тичу интернационализације пословања, услова за пословање на ЕУ тржишту и пружање информација о ЕУ програмима.

3. Промоција Мреже и комуникационе активности: Агенција је самостално и у сарадњи са АРРА кроз Програм ССУ промовисала услуге и активности Мреже. Агенција је своје услуге промовисала путем медија, ИТ алата, ЕЕН алата и друштвених мрежа са циљем што веће доступности информација о услугама и активностима које Мрежа нуди.

4. Учествовање у активностима Мреже: Представници Агенције су учествовали на догађајима (састанцима, тренинзима, пословним сусретима, секторским групама, тренинзима, саветодавним надзорним групама) које је организовала Европска мрежа предузетништва. Због пандемије изазване вирусом COVID- 19 сви ови догађаји су одржани online. Двогодишњи пројекат ЕЕН је крајем 2021. године успешно завршен и очекује се током 2022. године да Република Србија потпише нови споразум о наставку овог пројекта у коме ће Агенција поново учествовати као део Конзорцијума Србије.

Промотивни материјали Агенције

Током 2021. године Агенција је радила на унапређењу и ажурирању постојећих промотивних материјала Агенције као и креирању нових. За потребе учешћа на сајмовима и конференцијама Агенција је припремила брошуру Why Invest in Serbia на кинеском и француском језику. Такође, постојећа брошура Why Invest in Serbia на енглеском језику је ажурирана и редизајнирана. Осим општих брошура, Агенција је припремила и више секторских брошура и то:

- Invest in Serbia Agri-Food на енглеском, француском и кинеском језику;
- Automotive Industry Serbia на енглеском језику;
- Electronics Industry Serbia на енглеском језику;
- Invest in Serbia Forest Based Industry на енглеском језику;

Организација конференција и форума

6. Међународни форум о сарадњи

Агенција је у другој половини 2021. године организовала шести по реду Међународни Форум о сарадњи у сарадњи са Европском мрежом предузетништва и Развојном агенцијом Републике Српске. Овај Форум се одржава у континуитету шест година. Прва три Форума су одржана под називом Форум о сарадњи Републике Србије и Републике Српске 2015. године, али од 2018. године након укључивања партнера из Црне Горе, Турске, Русије, Словеније и других земаља, назив је промењен у Међународни форум о пословању. Основни циљ Форума је пословно повезивање привредних субјеката у региону и шире са циљем повећања прихода и извоза, изласка на нова тржишта, размене искуства и упознавањем са изворима финансирања.

Због пандемије изазване вирусом COVID-19, шести Међународни форум о сарадњи је у 2020. години одложен и померен за 2021. годину. Форум је одржан на Златибору у периоду од 07-08. октобра 2021. године и окупио је преко 250 учесника, имајући у виду да је због пандемије Форум могао да се прати и путем видео линка.

Први дан Форума био је резервисан за панеле посвећене развоју сектора МСП, са фокусом на значај и имплементацију високих технологија у процесима рада МСП као и на развоју локалних добављача и њиховој интеграцији у ланце снабдевања мултинационалних компанија. Други дан је био резервисан за свечано отварање и поздравне говоре представника Влада Републике Српске и Републике Србије, представника Агенције и Развојне агенције Републике Српске. Након тога паралелно су се одвијали међународни пословни сусрети за сектор МСП (B2B састанци) под покровитељством пројекта Европска мрежа предузетништва и панели везани за међународну сарадњу у области Сектора МСП, регионалног и локалног економског развоја. Све активности су биле доступне и за виртуелне учеснике.

На самом Форуму, представници Агенције и Агенције за МСП Републике Бугарске потписали су Меморандум о сарадњи.

Конференција "SEE Automotive Conference - Connect & Supply 2021"

Агенција је у сарадњи са Аутомобилским кластером Србије од 08-09. јуна 2021. године организовала седму по реду годишњу конференцију о аутомобилској индустрији земаља Југоисточне Европе "SEE Automotive Conference - Connect & Supply 2021". Због пандемије изазване вирусом Covid 19 конференција и пословни сусрети су одржани у виртуелном формату.

Први дан догађаја је био предвиђен за конференцију док су током другог дана одржани међународни пословни сусрети у оквиру Европске мреже предузетништва. Конференција је окупила преко 200 учесника и одржано је више од 500 састанака (b2b сусрета).

Фокус конференције је био на OEM и како реагују у кризним периодима, TIER1 добављачима, технологијама и потенцијалима аутомобилске индустрије и лидерима у овом сектору у региону Југоисточне Европе. Циљ догађаја је да окупи и повеже OEM и TIER1&2 добављаче и релевантне институције како би се унапредио развој аутомобилске индустрије у региону. Конференција и пословни сусрети пружају могућност компанијама да пронађу квалификоване добављаче, нове међународне клијенте, размене искуства и знања у сегменту нових технологија и иновација, као и истраживање нових опција за инвестирање.

Односи са медијима и новинарима

У Одељењу за маркетинг, посебан део активности посвећен је комуникацијама и посебно комуницирању с јавношћу и односима с медијима.

Неке од регуларних активности спроведених у току 2021. године, а у домену односа с јавношћу су:

- Успостављање и редовно одржавање односа с јавношћу, пре свега са представницима медија, као и комуникација са представницима свих релевантних организација и институција са којима Агенција сарађује;
- Информисање јавности о активностима Агенције;
- Предлагање, координирање и спровођење активности у вези са промоцијом активности Агенције и њених програма, као и повећање видљивости Агенције;
- Креирање саопштења, вести и других објава у вези са активностима Агенције, као и опремање истих за објаве на веб сајту Агенције, налозима на друштвеним мрежама, и различите публикације, што медијске што стручне;
- Свакодневно праћење медијских објава - домаћи и страни прес клипинг (press clipping) и достављање извештаја менаџменту и запосленима у Агенцији;
- Унапређење и ажурирање интернет странице Агенције, координисање техничких и дизајнерских измена на веб сајту, као и ажурирање садржаја на профилима Агенције на друштвеним мрежама;
- Коришћење друштвених мрежа као метода директне комуникације са заинтересованом јавношћу и повећања видљивости Агенције;
- Припрема јавних изјава, обраћања и интервјуа директора Агенције и других представника Агенције, као и уговарање и организација снимања и фотографисања за исте потребе;
- Прикупљање и вођење евиденције информација и аудио-визуелног материјала у вези са инвестиционим пројектима који се реализују у Србији, ради презентације напретка и успешности истих.

У 2021. години припремани су промотивни текстови, интервјуи и изјаве за директора и представнике Агенције, и то за реномиране домаће дневне публикације и дневне извештаје и емисије телевизија са националном покривеношћу и фреквенцијом, али и за познате магацине који се објављују на енглеском језик (посебна и учестала сарадња са магацинима CorD magazine, Diplomacy&Commerce, CorD magazine, Real Estate magazine, Nira press (Економетар, Бизнис магацин) и многим другим онлајн издањима и порталима у Србији.

Према подацима за 2021. годину Агенција се у медијским објавама појавила укупно 1773 пута, што је знатно већа видљивост од претходне године (2020. било је 809 појављивања). Од тог броја највише објава било је на интернету и то 1.451 што је и очекивано услед доминације

дигиталних медија и извештавања, потом 237 појављивања у штампаним медијима и 85 појављивања у електронским медијима (радио и телевизија).

Домаћи и страни прес клипинг (преглед објава у медијима)

Свакодневно су се пратиле објаве у медијима у земљи и иностранству из делокруга активности Агенције, али и актуелности из области привреде, економије, друштвено-политичких дешавања која могу утицати на пословање Агенције или које могу пружити информације од значаја за будуће планове рада или бити корисне за запослене у Агенцији.

Администрирање налога на друштвеним мрежама

Имајући у виду да су друштвене мреже данас неизоставан, али и најефектнији директан и двосмеран начин комуницирања са јавношћу, Агенција поседује и користи званичне налоге на друштвеним мрежама.

Одељење за извештавање и аналитику

Одељење за извештавање и аналитику обавља послове прикупљања податка и информација и израду анализа за потребе унапређења политика привредног и регионалног развоја. У настојању да обезбеди приступ подацима и прикупи их на адекватан начин, односно у задовољавајућим форматима, Одељење је остварило интензивну међуинституционалну сарадњу како на републичком тако и на регионалном нивоу. Такође, у оквиру праћења мониторинга и евалуације програма и пројеката Одељење хоризонтално сарађује са свим секторима Агенције.

У 2021. години настављене су активности на прикупљању различитих података од институција на републичком нивоу и то: Министарства привреде, Агенције за привредне регистре (АПР), Републичког завода за статистику (РЗС), Народне банке Србије (НБ), Управе царина (УЦ), Централног регистра обавезног социјалног осигурања (ЦРОСО), локалних самоуправа и др. На основу прикупљених и обрађених података припремљени су бројни извештаји и приказани резултати привредне сарадње Републике Србије са различитим државама, као и различити типови извештаја о стању директних инвестиција у Србији.

Сектор за планирање и анализу у сарадњи са експертима Светске банке развија алате који ће се у наредном периоду користити у аналитичком раду, а у циљу мерења и представљања резултата Агенције. Развијање ових алата је значајно за праћење кључних кретања у међународној пословној заједници и припреми предлога препорука политика и мера прилагођених за оптималну употребу буџетских средстава у циљу привлачења нових инвестиција. Заједно са Одељењем за Aftercare, прикупљају се, систематизују и обједињују препоруке везане за унапређење амбијента за пословање у Републици Србији.

У 2021. години у Одељењу су прикупљани, систематизовани и обрађивани подаци у вези са актуелним тржишним трендовима и кретањима у земљи и иностранству и подаци које су од значаја како за извоз тако и за инвеститоре (подаци се односе на директна улагања, спољнотрговинску размену, учешће у БДП-у, продуктивност рада, стопе незапослености, зараде, девизне курсеве, порезе и сл.).

Стратешко планирање и извештавање

У Одељењу за извештавање и аналитику у 2021. години обављани су послови стратешког планирања и извештавања кроз следеће активности:

- координирање процеса извештавања по акционим плановима спровођења секторских политика за 4 приоритетна сектора прерађивачке индустрије (дрвна; гума и пластика; машине и опрема и прехрамбена индустрија);
- коментари на секторске предлоге за израду Програма рада за 2022. годину Агенције, којим је утврђена и образложена усклађеност предложених програма са Акционим планом РАС за период 2020-2021. годину.

Извештавање

Одељење за извештавање и аналитику је у циљу унапређења припремања информација о директним инвестицијама, у сарадњи са Одељењем за информатичку подршку, креирало платформу директних инвестиција на Порталу Агенције. На Порталу се ажурирају подаци о директним инвестицијама, како подржаним подстицајима тако и оних који нису подржани подстицајима. Подаци се редовно ажурирају из више извора и то: табела о реализацији уговора о подстицајима од Министарства привреде, подаци ЦРОСО о броју запослених на задњи дан у месецу, подаци прикупљени од стране јединица локалних самоуправа и из званичних извора.

У Одељењу се редовно припремају извештаји/брифови разврстани према типу на:

- извештаје о билатералној економској сарадњи са одређеним земљама, који се припремају како за сопствене потребе тако и за потребе надлежног и других министарстава, као и других институција (Кабинета премијера и Председника Републике Србије). У оквиру ових извештаја се обрађује посебно спољнотрговинска размена, а посебно област улагања, а у циљу препознавања неискоришћених потенцијала у оквиру економске сарадње са земљама. Сектор за међународну сарадњу припрема обједињени преглед сарадње, док је обавеза Сектора за планирање и анализу/Одељења за извештавање и аналитику да припреми информације о улагањима. Број припремљених извештаја о улагањима у току 2021. године је око 240;
- кратке привредне информације о локалним самоуправама и компанијама постојећим и/или потенцијалним улагачима у Србију. У току 2021. године припремљено је 194 информација (92 о компанијама и 102 о локалним самоуправама);
- преглед пројеката како подржаних, тако и неподржаних подстицајима по административним областима Републике Србије. У току 2021. године је припремљено око 60 извештаја;
- информације о страним директним улагањима у Србију – укупно, по земљама, и/или по секторима за потребе како државних институција, Привредне коморе Србије, медија (најчешће по основу Захтева за информацијама од јавног значаја). У току 2021. године је припремљено више од 30 извештаја;
- информације о почетку изградње и отварањима/почетку рада по основу пројеката директних улагања у Србији, те сходно томе, а у сарадњи са Одељењем за маркетинг, и израда мапе улагања. Од новембра 2021. године ове активности се обављају искључиво у оквиру Одељења за извештавање и аналитику;
- извештавања за потребе међународних консултантских кућа у вези са страним директним улагањима у Србији, те напретку и рангирању Србије с тим у вези;
- извештавање по основу напретка у реализацији активности везаних за Годишњи извештај Европске комисије о напретку, у делу економских критеријума;
- извештавање по основу напретка у реализацији активности на имплементацији Регионалне инвестиционе реформске агенде (РИРА).

Табеларни приказ:

Тип извештаја	Урађено у 2021. години
Информације о улагањима за потребе извештаја о билатералној економској сарадњи	240
Привредне информације о локалним самоуправама и компанијама постојећим и/или потенцијалним улагачима у Србију	194
Преглед пројеката како подржаних, тако и не подржаних подстицајима по административним областима Републике Србије	60
Информације о страним директним улагањима у Србију – укупно, по земљама, и/или по секторима за потребе како државних институција, Привредне коморе Србије, медија (најчешће по основу Захтева за информацијама од јавног значаја)	30
Информације о почетку изградње и отварањима/почетку рада по основу пројеката директних улагања у Србији, те сходно томе, а у сарадњи са Одељењем за маркетинг, и израда мапе улагања	Ажурирање по потреби

Анализе

Одељење за извештавање и аналитику је припремило више анализа у области привредног и регионалног развоја и то:

- Анализа утицаја тржишта осигурања на успостављање сарадње између домаћих добављача и МНК. Ова анализа је обрађена на основу прикупљених података путем анкетних упитника. Креирана су два анкетна упитника и то један за МНК, а други за кориснике Програма подршке домаћим компанијама за улазак у ланце добављача МНК. Таргетирано је 59 МНК, које су највећи извозници и имају или могу имати добављаче из Србије и 35 домаћих компанија које су корисници Програма. Попуњен анкетни упитник доставило је 11 МНК и 30 домаћих привредних субјеката.
- Анализа примене индекса комплексности производа и економије на одређене капитално интензивне пројекте. Захтев се односио на 11 МНК чији су пројекти подржани средствима подстицаја. У 2021. години анализу је било могуће урадити само за пројекте компанија које су већ започеле производњу, па самим тим остварују и извоз (Mei Та Europe, Johnson Electric i ZF Serbia), али не и за остале пројекте који су тек започели или планирају да започну производњу у наредним годинама. За ове пројекте планирано је да предметну анализу Одељење уради у наредним годинама.
- Анализа извршења буџета директних инвестиција по кварталима у 2016, 2017, 2018, 2019 и 2020. години у циљу идентификације динамике имплементације пројеката и трендова у извршењу буџета са раздела за привлачење страних улагања.
- Анализа инвестиција које су подржане подстицајним средствима у периоду јануар 2015 - септембар 2021. године по задатим критеријумима (број пројеката, вредност инвестиција, вредност подстицаја, број радних места, делатност/индустрија, општина реализације пројекта).
  - Анализа компанија из кабловске индустрије.
  - Анализа и извештај о стабилности пословања компанија из сектора ауто индустрије са аспекта смањења броја запослених из угла економских параметара – извоз и приходи рађена је у сарадњи да Одељењем за Aftercare.
  - Анализа и извештај о инвестиционом окружењу у земљама северне Африке рађена је у сарадњи да Одељењем за Aftercare.

- Такође, у Одељењу је креиран упитник за прикупљање података о задовољству корисника Програма подршке привредним друштвима за улазак у ланце добављача МНК, а у циљу даље евалуације.

Евалуација програма Агенције

У 2021. години на пословима евалуације настављена је међуинституционална сарадња са Републичким секретаријатом за јавне политике (РСЈП). Финилазирина је имплементација обраде података за праћење и извештавање о мониторингу и евалуацији програма РАС. Подаци су припремани за појединачне програме и очитавани уз помоћ вишег саветника за информатичку подршку.

У току 2021. године су одржане две обуке од стране РСЈП и то: 19.2.2021. и 4.3.2021. године. Тема прве обуке је била начин припреме и читавања података у креирану базу на платформи за обраду података и читавање евалуационих извештаја са интерпретацијом читаних података и показатеља у оквиру извештаја. Друга обука је имала два дела и то: тумачење и интерпретација индикатора, а проширена је и на тему примене индекса комплексности економије и производа (ЕЦИ, РСИ, РСА).

Евалуација се из базе очитавала у форми 4 типа извештаја који се генеришу по основу програмиране обраде података и то: Ex post евалуација корисника програма, Ex post евалуација програма, Извештај о мониторингу корисника програма, Извештај о мониторингу програма. У извештајима се анализирају подаци за програме (пре и после програма), као и за сродну групу и поређење корисника и сродне групе. Извештаји садрже обраду следећих кључних података и индикатора и то: основне карактеристике програма (буџет, број пријава, број корисника, тип корисника, број посећених сајмова и сл.), основни показатељи стања у привреди РС (БДП, стопа раста извоза, курс ЕУР), анализа пословних перформанси корисника, показатељи оствареног извоза, показатељи раста остварених прихода, показатељи профитабилности и ефикасности, показатељи раста броја запослених и зарада, показатељи раста основних и обртних средстава и инвестиција, показатељи задужености.

Након обуке у базу су учитани подаци за програме, док су извештаји припремљени само за програме из 2016-2017. године због методолошке сврсисходности интерпретације читаних података са аспекта праћења ефеката. Припремљени и читани су подаци за 12 програма и 34 сајма одржана од 2017-2020. године. Такође, за потребе аутоматизације ажурирања података у евалуационим извештајима, успостављена је међуинституционална сарадња ради прикупљања биланса и податка о извозу и увозу привредних субјеката.

Поред базе за програме подршке МСП, успостављена је и база инвеститора на порталу и креирани су модели за потребе извештавања по областима и општинама реализације инвестиционих пројеката. У оквиру ове базе читавају се подаци спољнотрговинске размене, подаци из биланса и подаци о броју запослених који се једном месечно захтевају од Централног регистра обавезног социјалног осигурања.

Промотивни садржаји

Запослени у Одељењу редовно прикупљају и обрађују податке за ажурирање промотивног материјала Агенције, а у складу са Упутством за ажурирање промотивног материјала и матрицама за ажурирање информација у Infopack, Брошурама и презентацијама по секторима које Агенција користи као промотивни материјал. Промотивни материјал се користи како од стране Агенције, тако и од стране релевантних институција (министарстава, амбасада

Републике Србије у иностранству и сл.), а у циљу промоције инвестиционих и пословних потенцијала Републике Србије.

Активности које су се одвијале у току 2021. године су:

- ✓ Унапређење и ажурирање постојећих промотивних материјала Агенције као и креирање нових (брошуре, презентације, рекламни материјал итд.) и то:
- ✓ припремљена је, и у процесу је сталног ажурирања, брошура „Why invest in Serbia“ на енглеском језику, као основна брошура о инвестиционим потенцијалима и условима улагања у Србији, коју поред Агенције користе и друге државне институције. Осим на енглеском језику, припремљене су и брошуре на кинеском и француском језику;
- ✓ припремљене и одштапане брошуре за сектор електронске индустрије, дрвне и прехранбене индустрије;
- ✓ завршена комплетна припрема брошуре сектора аутомобилске индустрије;
- ✓ израда секторских презентација, као пратећег материјала постојећих брошура (презентација сектора електронске индустрије, дрвне и прехранбене индустрије);
- ✓ процес сталног ажурирања осталих секторских презентација Агенције;
- ✓ Израда различитих промотивних садржаја за потребе Агенције и то:
- ✓ израда промотивног и рекламног материјала за потребе програма/пројеката које реализује Агенција;
- ✓ израда промотивног и рекламног материјала за потребе интернет страница Агенције;
- ✓ Рад на унапређењу и ажурирању интернет странице Агенције
- ✓ унапређење изгледа интернет странице, прилагођавање и ажурирање садржаја. Израда графичких елемената, њихово постављање, као и ажурирање постојећих садржаја на интернет страници Агенције.

Одељење за информатичку подршку

Подршка реализацији програма/пројеката које реализује Агенција

У току 2021. године припремљене су апликације за све програме које реализују Сектор за подршку МСП, Сектор за регионални развој и регионалну сарадњу, као и Сектор за међународну сарадњу, а које прате процес пријаве, оцене пријава и реализације пројеката. Омогућена је аутоматизација процеса одлучивања у складу са захтевима сектора. Такође, омогућен је приступ подацима члановима комисија који нису запослени у Агенцији. На овај начин пружена је подршка реализацији програма Агенције.

Креиране су *online* апликације за пријаву пројеката за два програма чија ће се реализација наставити 2022. године: Програм подршке привредним друштвима за улазак у ланце добављача мултинационалних компанија и Програм подршке привредним друштвима за промоцију извоза.

Пружана је константна подршка Одељењу за извештавање и аналитику у реализацији активности праћења инвестиционих пројеката и евалуације пројеката Агенције. Креирана је нова база са подацима о извозно/увозним активностима привредних субјеката и успостављена сарадња са Привредном комором Србије која се односи на редовну размену података. Креирани су и пратећи извештаји за потребе рада одељења.

У оквиру Менторинг програм пружена је подршка тимовима за реализацију активности кроз администрацију апликације намењене обради података, пружање техничке подршке тимовима за реализацију пројекта, као и спољним корисницима.

Креирана је *online* апликација за регистрацију учесника на инвестиционим конференцијама које Агенција организује са партнерима током трајања догађаја DUBAI EXPO. Пружена је подршка тимовима за реализацију догађаја.

И у 2021. године је настављена сарадња са АПР, Републичким секретаријатом за јавне политике, Управом за заједничке послове републичких органа (УЗЗПРО) и Канцеларијом за информационе технологије и електронску управу

У складу са израженим потребама за радом од куће, током протекле године, запосленима је омогућен *online* приступ свим потребним подацима као и техничка подршка.

Остале активности

Учешће Републике Србије на Светској изложби EXPO 2020 – Дубаји

Република Србија се у 2021. години представила својим националним павиљоном на светској изложби EXPO 2020, која се одржала у Дубаију, УАЕ. Изложба је почела 01.10.2021. и трајаће до 31.03.2022. године. Услед пандемије изазване вирусом Covid 19, период одржавања изложбе је померен из 2020. у 2021. годину. Тема светске изложбе Expo 2020 Dubai је “Connecting Minds, Creating the Future”. Планирано је да се на овој изложби, за све време трајања исте представе укупно 192 земље.

Република Србија се на овом EXPO представља са павиљоном површине 2000м² подељених у три целине, који се налази у сектору “Mobility”, са темом “Serbia Creates Open Connections”. Наступ Републике Србије на овој светској манифестацији је под слоганом „SERBIA CREATES IDEAS - Inspired by the past, shaping the future” / „Србија ствара идеје – Инспирисани прошлости стварамо будућност“. Србија се по први пут у представљању на EXPO-у организује и спроводи инвестициону и бизнис компоненту, са циљем унапређења пословне сарадње, промоције инвестиционих потенцијала Србије и привлачења инвестиција из УАЕ, али и целог света, као и представљања домаћих компанија и подстицања нових пословних контаката и пројеката.

Планирано је да Агенција у току трајања Expo-а организује пет инвестиционих конференција на павиљону Србије. До краја 2021. године организоване су три инвестиционе конференције са фокусом на следеће области: Real Estate/сектор некретнина, пољопривредна и прехранбена индустрија, ИКТ технологије и биотехнологија, смештајни капацитети и потенцијали бања и климатских места, аутомобилска индустрија, хемијска индустрија, индустрија шинских возила. Конференције су биле прилика да се представе инвестициони потенцијали Србије, могућности за улагање у поменуте секторе као и да се представе актуелни пројекти града Београда, Новог Сада, Крагујевца и Чачка. Овим конференцијама је присуствовало преко 400 инвеститора из целог света, имајући у виду да је због пандемије изазване вирусом Covid 19 учешће на овим конференцијама било доступно и путем видео линка. Такође, одржани су многобројни састанци са потенцијалним инвеститорима и представницима компанија, а неки од разговора о потенцијалној сарадњи су и даље у току.

Организација наступа домаћих компанија у оквиру Националног штанда Србије на сајму „GITEX Technology Week“, Дубаји, УАЕ

У склопу учешћа Републике Србије на Светској изложби EXPO 2020 у Дубаиу, УАЕ, Агенција је у сарадњи са Привредном комором Србије, Јединицом за имплементацију стратешких пројеката при Кабинету председнице Владе Републике Србије, као и павиљоном Републике Србије на Expo 2020 организовала представљање 11 домаћих компанија из ИТ сектора на једном од највећих технолошких сајмова на Блиском Истоку „GITEX Technology Week“ који се одржао од 17 до 21. октобра 2021. године. Сајам се одржава протеклих 41 годину у Дубаиу

и представља место сусрета глобалних лидера, startup компанија и релевантних организација у високотехнолошком и ИТ сектору који се састају сваке године. Све актуелне теме из области ИТ-а, као што су: вештачка интелигенција, 5G, Cloud, BigData, Cybersecurity (заштита рачунарских система), Blockchain, Quantum Computing, Marketing и Fintech се обрађују на овом сајму. Сајам је посетило преко 4,500 излагача, преко 100,000 посетилаца, преко 750 стартап-а, преко 140 заступљених земаља у четири сајамске хале, 26,000 унапред договорених 626 састанака посредством сајма, преко 400 најактивнијих инвеститора. Поред сајамског излагања, у оквиру едиције Сајма одржано је и низ конференција на следеће теме: Вештачка интелигенција и Паметни градови, Заштита рачунарских система (Cybersecurity), Data Economy, Просвета, Енергија и комуналије, Fintech и Blockchain, Будућност транспорта, Здравство, MarTech (маркетинг и технологија), Startup, Телекомуникације (5Г + 6Г).

Током сајма, на такмичењу “Супернова изазов” одржаног у оквиру Gitex Future Stars, највећем догађају посвећеном развоју стартапова у региону Блиског Истока, Северне Африке и Јужне Азије, један од излагача из Србије, компанија “**Joberty Technologies**” победила је у конкуренцији од преко 750 најбољих стартапова из целог света и освојила награду у категорији Marketing Technology.

Western Balkan 6

Сходно усвојеном Акционом плану за спровођење Регионалне инвестиционе реформске агенде (РИРА) за период 2019-2020, у априлу 2019. године од стране Владе Републике Србије, Агенција је препозната као (једна од) надлежна институција за реализацију одређеног броја активности које се тичу улагања. Као чланови Радне групе за имплементацију РИРА представници Агенције, Сектора за планирање и анализу су активно учествовали у раду саме Радне групе, на састанцима – националним консултацијама са представницима Светске банке, Европске комисије и Већа за регионалну сарадњу; на редовним састанцима свих економија у оквиру РИРА, те извештавању како на националном, тако и регионалном нивоу. Представници Сектора за планирање и анализу су ангажовани у делу промоција инвестиција (национални и регионални ниво), а део су и тима Агенције за припрему и реализацију Outreach кампање која се спроводи у сарадњи са Светском банком, и чија је прва фаза реализована у последњем кварталу 2019. године. Outreach кампања је настављена и током 2021. године али у смањеном обиму имајући у виду утицај глобалне пандемије узроковане вирусом COVID- 19.

Чланства у радним телима

Представници Сектора су у току 2021. године учествовали у следећим радним телима и међународним пројектима:

- Чланство у Комисији за преглед и оцену пријава пројеката у оквиру програма за унапређење сарадње и подизање капацитета на регионалном и локалном нивоу;
- Чланство у Имплементационој групи за спровођење Акционог плана Владе Републике Србије;
- Чланство у Радној групи за имплементацију Регионалне инвестиционе реформске агенде (РИРА), на нивоу Републике Србије, као и учешће у оквиру националних консултација, те редовних састанака свих економија у оквиру Регионалног пројекта инвестиционе политике и промовисања инвестиција на Западном Балкану. С тим у вези, рад у оквиру РАС тима на припреми и реализацији Outreach кампање;
- Чланство у Радној групи Владе Републике Србије за учешће Републике Србије на Светској изложби ЕХРО 2020 – Дубаи.

VI Сектор за правне, финансијске и опште послове, односно Сектор за заједничке послове

Сектор је током 2021. године успешно реализовао све правне, финансијске и послове неопходне за рад и несметано функционисање Сектора и Агенције у целини, и то следеће:

Радноправни послови

Примена законских прописа у области рада и радних односа, израда појединачних аката о правима и обавезама запослених у вези са радом (уговори о раду, понуде за закључивање анекса уговора, анекси уговора о раду, решења о годишњим одморима, плаћеним и неплаћеним одсуствима, уговори о привременим и повременим пословима, споразум о раскиду уговора о раду, обавештења о остваривању права на случај незапослености, потврде.....), правни послови у вези са пријемом у радни однос и остваривањем права из радног односа за новозапослене, послови из области пензијско-инвалидског и здравственог осигурања.

Успешно су спроведена 3 поступка за попуњавање 6 радних места на неодређено време по спроведеном јавном конкурсима.

Укупан број запослених у 2021. години је био 76 закључно са 31.12.2021. године, од којих 10 на одређено време.

Једно лице је ангажовано по основу уговора о привременим и повременим пословима.

Послови јавних набавки и остали правни послови

1. Праћење примене прописа из области јавних набавки, финансија и других прописа неопходних за рад Сектора, давање објашњења и мишљења у вези са спорним питањима из делокруга рада Сектора;

2. Учешће у изради Годишњег програма рада Агенције;

3. Израда Плана јавних набавки и једне измене Плана јавних набавки, које су објављене на Порталу јавних набавки и интернет страници Агенције.
Израда планова и измена планова јавних набавки на које се не примењује Закон о јавним набавкама.

У 2021. години су спроведени следећи поступци:

- 2 отворена поступка набавке добара,
- 5 отворених поступака набавке услуга.

1 отворени поступак набавке услуге, који је покренут крајем 2020. године, обустављен је након покренутог поступка за заштиту права у поступцима јавних набавки.

Канцеларији за јавне набавке достављена су три квартална извештаја о извршењу уговора о јавним набавкама који су закључени у складу са старим Законом о јавним набавкама („Сл. гласник РС“, бр. 124/2012, 14/2015 и 68/2015). Годишњи извештај о набавкама на које се закон не примењује за 2020. годину објављен је на Порталу јавних набавки у складу са законом одређеним роком.

4. Израђени су следећи општи акти Агенције:

- Правилник о организацији и систематизацији послова у Развојној агенцији Србије и Правилник о изменама Правилника о организацији и систематизацији послова у Развојној агенцији Србије,
- Правилник о поступку праћења извршења уговорених обавеза и резервације средстава за програме и пројекте из надлежности Развојне агенције Србије.

5. Припрема предлога и израда уговора из надлежности Сектора, као и сарадња у изради уговора из надлежности других организационих једница Агенције;

6. Израда одлука и решења о формирању радних група и тимова;

7. Израда дописа и одговора на дописе;

8. Поступање по захтевима за приступ информацијама од јавног значаја;

9. Редовно ажурирање и објављивање Информатора о раду;

10. Припрема нацрта одлука и остале потребне документације за рад Управног одбора и организацију седница, комуникација са члановима Управног одбора;

11. Израда Упутства за рад комисије за попис имовине и обавеза, Одлуке о спровођењу пописа и образовању комисија као и Плана рада комисија;

12. Праћење судских спорова Агенције.

Финансијски послови

1. Израда Финансијског плана за 2021. годину, две измене и допуне Финансијског плана за 2021. годину и израда Финансијског плана за 2022. годину;

2. Активности у вези са организовањем годишњег пописа и активности после завршеног пописа;

3. Обрачун годишњег бруто прихода за све запослене у Агенцији у 2020. години као и за сва лица ангажована уговором о делу, уговором о привременим и повременим пословима, уговором о ауторском делу и достављање потврда свим радно ангажованим лицима у 2020. години- образац ППП-ПО;

4. Састављање финансијског извештаја за 2020. годину и финансијског извештаја за статистичке потребе;

5. Редовна екстерна ревизија финансијских извештаја Агенције за 2020. годину и припрема за усвајање Извештаја независног ревизора од стране Управног одбора;

6. Учешће у изради извештаја о реализацији уредби Министарства привреде из 2020. године;

7. Обрачунавање зарада и накнада зарада запослених, обрачунавање накнада по осталим уговорима, као и накнада за чланове Управног одбора, обрачунавање и исплате накнада за превоз запослених;

8. Обрачунавање и електронско подношење пореских пријава-Систем обједињене наплате за свих 12 месеци 2021. године;

9. Израда и предаја РФЗО-у захтева за рефундацију по основу трудничког, породилског и боловања ради неге детета старости до три године за свих 12 месеци;

10. Књижење свих пословних промена, вођење главне и помоћних књига за 12 месеци 2021. године;

11. Контрола налога за исплату по основу свих програма и пројеката Агенције, исплата и вођење аналитичке евиденције свих програма и пројеката Агенције, учешће у изради финалних извештаја који се достављају Министратству привреде;
12. Сарадња са Управом за трезор: достављено 12 месечних извештаја у Регистар запослених;
13. Пријављивање и одјава запослених, предаја захтева за израду здравствених књижица;
14. Сарадња са ангажованим привредним субјектима у области провере безбедности на раду и редовне контроле заштите од пожара;
15. Сарадња са изабраним привредним субјектом у пословима резервације хотелског смештаја и превоза по основу свих службених путовања у земљи и иностранству, исплаћене аконтације и урађени коначни обрачуни, као и у пословима резервација ресторанских услуга за пословне сусрете запослених и пословних партнера, како ино тако и домаћих;
16. Књижење налога по основу вођења евиденције и амортизације основних средстава и ситног инвентара;
17. Техничка и суштинска контрола примљених фактура и припрема за плаћање и реализацију наведених плаћања;
18. Израда и евиденција излазних фактура.

У току редовних активности Сектора за заједничке послове обављане су и бројне друге активности и задаци.

VII Сектор за организоване индустријске зоне

Организоване индустријске зоне представљају једну од основних полуга за стратешка улагања односно реализацију пројеката директних инвестиција кроз креирање просторно детерминисаног и инфраструктурно и супраструктурно опремљеног подручја намењеног за концентрацију и развој индустрије.

Сектор за организоване индустријске зоне формиран је Правилником о организацији и систематизацији послова у октобру 2021. године. До тада су се послови из надлежности овог сектора обављали у оквиру Сектора за стратешка улагања, те су у оквиру истог приказани у овом извештају.

VIII Сектор за правну подршку

Сектор за правну подршку формиран је Правилником о организацији и систематизацији послова у октобру 2021. године. До тада су се послови из надлежности овог сектора обављали у оквиру Сектора за стратешка улагања, те су у оквиру истог приказани у овом извештају.

У Београду, дана 28.02.2022. године

Број: 1-07-030-3/2022-1

ПРЕДСЕДНИЦА УПРАВНОГ ОДБОРА

Драгана Одовић